This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

MILLER
RTYMB
.D5626
1803

Digitized by Google

A.0

Digitized by Google

Biebog,

eller

Anvisning til Biers Behandling

i Danmark.

Af

D. Didrichsen.

Kiebenhavn 1803.

Trykt paa A. & S. Soldins Forlag

hos E. M. Cohen.

Digitized by Google

Digitized by Google

W
RTYMB
D562L
1803

Forerindring.

I de seenere Aaringer, har der hos mig ofte været Efterspørgsel om Anvisining til Bieavl, som jeg dog ikke har vidst at forskaffe Vedkommende, da der ingen flere Exemplarer har været at faae af Hr. Konferensraad Fleischers Udtog af hans Afhandling om Bier, som det nyeste Skrivt, man har i den Materie. Heller ikke er mig bekiendt, at noget ældre dansk Skrivt om

Bie-

Digitized by Google

Bieavl mere er at faae. Denne Mangel er Aarsag i, at nærværende Blade komme for Lyset. Man vil finde, at jeg i det Væsentlige har fulgt den Fleischerske Behandlingsmaade, overbeviist om, at naar den udføres, som den bør, er den den rigtigste, og at det, naar den mislykkes, ikke bør tilskrives Behandlingsmaaden i sig selv, men Ukyndighed, ja vel endog Forsømmine, hos den, som udfører den. For at gotgiøre dette behøvet man aldeles ikke at hente Beviiene fra Tydskland, Frankrig o. a. St., da der ikke mangler paa Exempler, at den Fleischerske Behandlingsmaade er brugt med Lykke baade i Danmark og Holsteen, ja endog i Norge. De Afvigelser fra bemeldte Omgangsmaade, jeg har tilladt mig, er jeg

Digitized by Google

bleven foranlediget til ved de mange baade trykte og skrevne Anmerkninger om berørte Behandlingsmaade, som ere komne mig til hænde. Jeg har gjennemlæst dem alle med Opmerksomhed, og hvor jeg har erfaret, at flere have været enige i en Meening, der var den Fleischerske imod, der har jeg antaget hines, og afveget fra dennes. Hvor den Fleischerske Behandling derimod ikke er imodsagt, der er denne ogsaa, endog nogle Steder Ord for Ord, bleven fulgt. Men paa det dette lille Skrivt dog maatte have des mere Nytte for dem, der endnu bruge det gamle Slags Kuber, har jeg hist og her, f. Ex. der hvor der tales om at fratage Bierne deres Bieværk uden at dræbe den, ogsaa anmerket den bequemmeste Om-

gangs-

gangsmaade dermed. Saaledes haaber jeg, at Skriftet vil kunne veilede Landmænd i Bjergdalen, indtil noget fuldkommere i denne Materie kommer for Lyset.

Kiøbenhavn den 18 Februar 1803.

D. Didrichsen.

Digitized by Google

1 Kapitel.

Biernes Naturhistorie.

§. 1.

I ethvert godt Stade er der en Bie, som er Moder til alle de andre. Den kaldes derfor og Moderbien, eller rettere Biemoderen. Man kalder den og Viseren, fordi mar i forrige Tider troede, at den viste Bierne Veien, naar de sværmede, som dog er urigtigt. Men den holder Selskabet samlet, fører Regimentet, og er Sielen i alle Arbeiderne i Stadet. Naar den døer blive Bierne vel i Begyndelsen modløse og uvirksomme; men i et fuldt Stade vide de dog og snart at fremkiække dem en anden. Saa længe den lever, nyder den de andre Biers udmerkede Omhyggelighed og Opmerksomhed. Der er altid nogle andre Bier, ligesom Drabanter

omkring den, der varte den op og rette dens Feil, naar den lægger to Æg i een Celle. Den er længere end de andre Bier, men derhos smal, og Bagdelen af den gaaer spids nedad. Vingerne ere omtrent lige saa lange, som Arbeidsbiernes, men i Forhold til Kroppens Længde, synes de at være meget korte; naar den staaer stille, ligge de lige ud med Kroppen, og staae ikke saa opreiste, som paa de andre Bier. Den har og længere Been, end de andre, men disse ere ikke saa fulde af Haar, som paa Arbeidsbierne. Dens hele Ryg er høi lysebrun, men Bugen og Beenene gule, hvorimod de to bageste Been paa de almindelige Bier ere sorte. Dens Gang og hele Udseende er majestætisk, hvorfor den ogsaa kaldes Dronning. Men Navnet Biemoderen er mere passende, da det baade udtrykker dens Kiøn og dens Kald. Den føder ingen levende Unger, men den lægger kun Æg i Cellerne, og det er vist, at den selv er fremkommen af saadant Æg. Bierne tage enten et Æg, eller ogsaa en allerede fremkommen 3 til 4 Dage gammel Orm, lægge den i en stor, rund Celle eller Vugge, forsyne den med Næring til sin Underholdning, og lukke Cellen til med et opheiet rundt Laag. En Biemoders eller Dronnings Celle er stor og rummelig, ligner næsten et Agern, sidder gierne i Kanten af en Kage, med Aabningen vendt ned ad. Den er saaledes gandske forskiellig

Digitized by Google

lig fra de øvrige Biers. I denne Celle spinder Bieormen sig ind, forvandles og kommer frem med Vinger som Bie. —

Undertiden inden 12, undertiden ogsaa ikke førend efter 18 — 20 Dages Forløb udvikler Biemoderen sig. Dette kommer deels an paa den større eller mindre Varme, saavel udvendig som indvendig, deels ogsaa paa den Omstændighed, om Bierne have taget et Æg eller en tre til fire Dage gammel Orm til Udklækning. I sidste Fald behøves der kun 10, 12 til 15 Dage til Udviklingen, men i første faaer man ikke Moderbiens sædvanlige Lyd: tyt, tyt at høre førend den 18 til 20 Dag. Faae Dage efter dens Udklækning parres den, og begynder at lægge frugtbare Bieæg. Endog om Vinteren, naar denne er mild, lægger den Æg, som kunne taale den stærkeste Kulde; dog frugtbareſt er den fra Februar til Auguſt Maaned, da Evnen til at lægge Æg tager af. Det er sandsynligt, at den om Sommeren lægger hundrede til to hunerede Æg daglig. — I Almindelighed er der i et Stade kun een Biemoder; flere taaler den gamle ikke. Den søger at ødelægge de unge Viser-Celler, som de øvrige Bier dog ikke tillade. Saasnart der derfor fremkomme flere, begynde Bierne at sværme og at skille sig fra hverandre, saa at hvert Partie holder sig til sin Dronning eller Biemoder.

Digitized by Google

§. 2

Det andet slags Bier, der findes i et Bistade, ere Dronerne, eller de store Bier, af hvilke der vel kan være hundrede i et frisk Stade. Disse holdes for Hannerne iblandt Bierne, som ere bestemte til at befrugte Biemoderen eller Dronningen, og derved at befordre Sværmningen. *)

Dronerne arbeide ikke, og kunne ikke arbeide, hverken samle Honning eller Blomsterstøv, hverken bygge eller forrette andet af Biernes fælleds Arbeide. Dertil er deres Legeme ikke dannet. De ere meget omfindtlige mod Kulden, og flyve ikke ud uden i varmt Solskins-Veir, og endda ikke uden fra Kl. 11 om Formiddagen til Kl. 5 - 6 om Eftermiddagen, opholde sig ogsaa gierne midt i Stadet, hvor der er varmest.

Dronerne udklækkes ikke førend i Mai Maaned; og naar Sværmetiden er forbi, hen i August eller September Maaned, lægge Arbeidsbierne igien de overflødige Droner øde. Deels stikke de dem ihiel, deels jage de dem udaf Stadet, og nægtee dem at komme tilbage. De fare da vild og omkomme af Nattekulde. Denne Øde-

*) Om Dronernes Bestemmelse er der adskillige Meeninger iblant Naturkyndige, som her ikke kunne berøres. Dette Skrifts Grændser og Hensigt tillader ikke at anføre andet, end hvad der er antaget som rigtigt af de fleste.

Digitized by Google

Ødelæggelse kaldes Droneslaget. Man holder for, at Naturen har nedlagt denne Drivt hos Bierne, for ikke at have nødig at føde disse til Arbeide uskikkede Lemmer af Selskabet, saa meget mere, som en Drone vilde fortære mere end 3 Arbeidsbier, og vilde altsaa i et halvt Aar blive til megen Byrde for Stadet. Tilmed behøves de ikke i den Tid til Befrugtningen, da der i den Tid kun fremklækkes meget faae unge Bier. Deres Celler ere og noget forskiellige fra Arbeidsbiernes, noget større, findes i gode Stader gierne øverst ved Kanterne af Kagerne, og Laaget over dem er noget mere hvælvet.

§. 3.

Det 3die Slags Bier, som findes i et Stade, ere de almindelige smaae Bier eller Arbeidsbierne, som de kaldes, fordi de maae forrette alt Arbeidet. De have en Tunge, der er skabt som en Børste, og deelt i 5 til 7 Dele. Dermed udbørste de Blomsterbægerne, og indsuge den søde Saft, Honningen, som de siden igien give fra sig. De have sex Been, af hvilke de to forreste tiene dem til at holde sig med, til hvilken Ende hvert af disse Been er forsynet med to store og to smaae Kroge. De mellemste og bageste Been have desuden hver en Børste, eller en lille firkantet Deel, besat med stive Haar, som de bruge naar de skulle samle Blomsterstøvet,

og

og igien lægge samme fra sig. De bageste Been have desuden en Huulhed, hvori de klebe det samlede Blomsterstov og bære det hiem.

Arbeidsbierne have deres fælleds Arbeider og Forretninger, som de vel alle kiende, men have derved tillige den Indretning, at nogle for en Tid maae giøre et, nogle et andet. Nogle have deres Forretninger hiemme i Stadet, hvor de enten bygge Celler, formere Kieder, som bestaaer deri, at den ene hænger sig fast ved den andens Been, og bliver saaledes ofte liggende ubevægelig i nogle Dage, paa det de arbeidende og ankommende Bier bequemt kan løbe op og ned ad dem. De der saaledes arbeide paa Cellerne eller ligge i Kiede, fores imidlertid af de med Honning og Blomsterstov hiemkommende. Andre pynte Cellerne; andre rense Kuben; andre tilkline Aabninger og Sprækker; andre sammenpakke det hiembragte Blomsterstov i Cellerne, som de fra Marken kommende Bier kun afborste og løselig henkaste; andre fore de unge Bier; atter andre holde Vagt, saavel inden som uden for Flyvehullet, og hvad ellers andet der kan forefalde. De øvrige flyve ud, hente Honning, Vox o. s. v. Deres Vei vide de at finde igiennem Luften en halv Miil fra deres Boliger; men flytter man Staderne imidlertid, endog kun en Haandsbred fra det Sted, hvor de stode, da de

flei

sig ud, fare de vild. Endog igiennem den tykkeste Taage kunne de finde deres Vei hiem. Deres Celler ere byggede efter Geometriens rigtigste Grundsætninger, og anlagte med den største Besparelse af Vox.

Til deres Forretninger har Naturen forsynet dem med de bequemmeste Lemmer. Med en overordentlig Færdighed og Hastighed ere de i Stand at suge Honning til sig, og med Baghenene at tage Blomsterstov.

Med deres Tunger slikke og suge de Honningen til sig, og bringe den ind i Honningblæren, hvor alt det Skadelige skilles derfra, som da gaaer til Braaden, og som er det, der foraarsager Hævelse, naar man stikkes af en Bie. — Blomsterstovet, som Bierne deels bruge til Føde, deels til Foder for de unge Bier, snappe de med en utroelig Hastighed ved Hielp af deres Knibetænger, flyve da lidt op, tage det i Flugten med de forreste Been, som igien række det til de mellemste, og disse gnide det af i de bageste Beens Huulheder, hvilket da alt er skeet i et Øieblik. Dette gientage de saa ofte indtil de have fuld Ladning, hvormed de da vende hiem. Ved Hiemkomsten lægge de det net af i en Celle, stikke de belæssede Been ind i den, og afstryge det af de bageste Been med de mellemste, hvor da en anden

Bie af dem, der arbeide hiemme strax er tilrede og sammenælter det med Munden. — Kitten, som er forskiellig fra Voxet, og egentlig er en klebende Harpix, men som efter at den er forarbeidet, og især i Kulden bliver gandske haard, samle Bierne paa en anden Maade. De bide den af med Tænderne fra Knopperne paa Fyrr, Gran, Birk, Alme og andre Træer og Buske, klebe den ved Beenene, dog ikke i Flugten som Blomsterstøvet, men siddende. Det gaaer ogsaa langsommere og er forbunden med mere Umage for dem. De rive lidt løst deraf med Tænderne, og ælte det, hvorpaa de forreste Been række det de mellemste, og disse kline det igien fast paa de bageste. Naar de nu have ladet saameget, som de kunne bære, ile de tilbage. Men Bien kan ikke selv skille sig ved denne Kit, naar den kommer hiem, men andre Bier ere strax tilstæde og rive hvert Stykke af med Tænderne, og bringe det hen paa et Sted, hvor der er en Sprække at tilstoppe. De forarbeide den strax raae, uden at den kommer i Biens Mave, og lægge heller ikke noget deraf ind i Cellerne. De bruge den til at tilkline alle Aabninger ogsaa ofte til at befæste deres Voxkager dermed. I øvrigt anvende Bierne ikke megen Tid paa at indsamle denne Kit, mindst i den Tid der er Honning og Blomsterstøv at faae, men giøre dette kun især om Efteraaret, naar de ikke finde meget mere at indsamle til Føde, og belave sig paa Vinteren.

Des-

Digitized by Google

Desuden hente de ogsaa Vand; især suge de Moddingvand til sig, og bringe det hiem i deres Maver. Sandsynlig bruge de dette alkaliske Væsen til Føde for de unge Bier i en vis Alder. Maaskee ogsaa til at fordøie det med Honning blandede Blomsterstov med. Thi det, som Bierne bringe hiem paa deres Been, er endnu langt fra ingen Vox, men dette beredes først i deres Voxmaver. Den største Deel deraf tiener til deres Føde. De æde dette Voxmeel, og det gaaer igiennem Munden ind i den første Mave; der blandes det med Honningen, og kommer siden i den anden Mave, hvor det skilles, saa at den ene Deel tiener til Næring, og den anden Deel bliver til virkeligt Vox, som siden udsvedes giennem de sex Ringe, der befindes paa deres Bagdeel, hvor det viser sig som smaae hvide Blade, som man ofte tydelig kan see. Bierne vide da med en utroelig Hastighed at udtrække disse smaa Voxskiver med deres Been, og deraf at bygge deres Celler.

§. 4.

Hvad Arbeidsbiernes Fremklækning angaaer, da skeer den af Æg, som Dronningen eller Biemoderen lægger i Cellen. Man finder hos Biemoderen en Æggestok, der bestaaer af en heel Buk smaae Kar, som udspringe af et kiødagtigt Kar, gaae hen i en fælleds Kanal, og ere i Æg-

Digitized by Google

i Æglægningstiden opfyldte med Æg. Disse Kar gaae hen til Bagenden og Æggene ere saa meget større, jo nærmere de ligge denne. Hiin Buk formerer to Æggestokke, af hvilke enhver ender sig i et stort Rør, og disse to Rør gaae hen i den fælles Kanal, som er Moderen. I denne er et lidet rundt Legeme, som giver den klebende Vædske, og hænger saaledes, at alle Æg, som skal lægges, der oaertrækkes med det klebende Væsen, hvormed det lagte Æg klines til Bunden af Cellen for at ligge fast.

Hos gode fulde Stader begynder Æglægningstiden allerede i Januar, ja naar Vinteren ikke er meget kold, allerede ved Juletider, hos andre i Februar og hos svage Stader i Marts, og varer til i September og October Maaneder. Om Vinteren sættes Yngelen for Varmens Skyld midt i Stadet, og tiener til Stadets egen Forøgelse, men Foraarsyngelen til Sværmingen. Derfor avles der og flere Bier i Maj og Juni Maaneder, end hele det øvrige Aar.

Naar Bimoderen nu vil lægge sine Æg, gaaer den først hver Gang ind i en Celle, og seer til, om den er reenlig og ordentlig, gaaer saa ud igien, stikker Bagenden ind og lægger et Æg midt i Cellen. Dette skeer under Ledsagelse af de Bier, som Dronningen stedse har om sig, som en Livvagt. Imedens Æglægningen skeer, vende disse Bier alle deres Hoveder mod Dronningens Hoved, loggre for den med deres Tunger

og

Digitized by Google

Been, indtil den kommer ud af Cellen igien. Den lægger Æggene accurat i de Celler, som ere bestemte for dem, og den maae altsaa, inden den lægger Æggene, neie vide, hvad for et Æg den vil lægge, om det er et Hon- eller et Hun-Æg; da den aldrig lægger et Æg, hvoraf der kommer en Arbeidsbie, i en Drone-Celle, og aldrig et Drone-Æg i en Arbeidsbies Celle. Forefinder Dronningen ikke et tilstrækkeligt Antal tillavede Celler for alle de Æg, som ere færdige til at lægges — da den kan lægge henved 200 daglig — lægger den undertiden to, tre i en Celle. Men da der kun kan udklækkes een Bie i hver Celle, bringe Arbeidsbierne de øvrige Æg bort, og henlægge dem i andre Celler. Dog har man aldrig seet, at der har lagt flere Æg i en Dronningcelle, formodentlig fordi Arbeidsbierne selv søge et Æg ud dertil og bære det derhen. Naar Dronningen lægger Æg, skeer dette ikke i Fleng, saa at den snart lægger et Drone- snart et Arbeidsbieæg, men den skiller sig ved den hele modne Æggestok af hver Sort paa een Gang, igiennem den Kanal, hvorigiennem den gaaer.

Ægget er overmaade hvidt, lidt større end Ægget af en Spyeflue, og har Skikkelse af en tynd, glat og med en hvidagtig Saft opfyldt Hud. De Æg, hvoraf der kommer Droner, ere noget mure langagtige, end de, hvoraf der kommer Arbeidsbier, ligesom de og ere noget gulere, end disse, som dog ikke er meget. Ægget bliver liggen-

Digitized by Google

gende i ovennævnte Leie i fire Dage, da det begynder sit første Liv, og da bliver en liden hvid Orm uden Been, der synes at være sammensat af mange Ringe, som snoer sig selv omkring og bliver liggende midt i Cellen i Skikkelse af en halv Maane. Saaledes liggende voxer den ikke alene indtil den eene Ende naaer den anden, men ogsaa indtil den bliver saa stor, at den opfylder Cellens Bund. I denne Tid forsynes Ormen eller Larven, hvoraf der siden bliver en Bie, ofte om Dagen med Føde, som bestaaer af Honning og Blomsterstov, Vand og en vis Saft, der ligner den undertiden ud af Egetræerne flydende Saft. Denne Føde har en syrlig sød Smag, og er kort forend Ormens Bedækning gul; thi de indrette Føden efter Ormens Alder. I Begyndelsen ligner den en hvid Meelvap, næsten uden Smag. Jo ældre Ormen bliver, jo mere Smag faaer Føden, den smager da mere af Honning og falder i det gule. Kort forend Forvandlingen, naar nemlig Ormen er saa stor, at den udfylder Cellens Bund, har den endnu mere Honning-Smag, bliver syrlig sød, og spiller i det grøngule. —

Naar nu Ormen i en syv til otte Dage har naaet sin fulde Størrelse, og er bleven moden til Forvandlingen, belaver den sig paa den anden Periode af sit Liv; den forandrer sit Leie, saa at den kommer til at ligge saaledes, at den Ende, hvor Hovedet fremkommer, vender mod Cellens Ud-

Udgang. Ormen bruger da ingen Næring udvendig fra mere, men Bierne lukke Cellen til med et opheiet Laag, for at Ormen kan beholde Varme og Roelighed.

Nu begynder den anden Periode af dens Liv, som dog meere kan kaldes en Sovn, eller et blot indvortes Liv. I denne Tid af 11 til 13 Dage arbeider Naturen paa, at udvikle den i den blode Masse liggende Bies Dele, uden nogen udvortes Hielp. Ormens Forvandling skeer gradviis i 13 Dage, og naar Veiret er varmt, endnu tiligere. Tre Dage efter at den har aflagt sin Larvehud bliver den til Nymphe, d. e., man bliver efterhaanden de Deele vaer paa den, hvoraf Bien bestaaer. De ligge derfor paa Brystet, uden den mindste Bevægelse, bedækket med en blod giennemsigtig Hud, som slutter saa noie til disse Dele, at man gandske tydelig kan see dens Skikkelse. Først vise sig Hovedet og Halsen, som dannes af Ormens første 5 Afdeelinger. Her begynder Kroppens mellemste Deel at blive noget tyndere eller mindre, og dannes Bryststykket af 3 lige brede Afdeelinger. Derpaa udvikle sig de sex Been, og endelig Biens Bagdeel af de sex sidste Ormens Ringe. Vingerne fremvore til Fuldkommenhed medens Bien lever i Nymphe Tilstand. Først farves de store Øine brune, derpaa Hovedet og saa efterhaanden den øvrige Deel af Kroppen. Nu begynder et nyt Liv, og den unge Bie, den forhenværende Orm frem-

Digitized by Google

fremkommer i det seneste den 21 Dag af Cellen som en fuldkommen Bie. Med Hovedet støder den Voxlaaget itu, gnaver det fort rundt omkring og smutter ud. Er Laaget noget for haardt, gnave undertiden de Gamle derpaa, giøre Aabningen større og hielpe den ud. I de første Øieblikke synes den at være fortumlet, og dens Haar ere noget vaade, hvorfor den og strax pudser sig og de gamle slikke den. Den er da anderledes af Kolør end de gamle, og er i nogen Tid noget blaaagtig. I Begyndelsen fores den en Dags Tid eller to af de gamle udaf Munden, ligesom Fuglene føre deres Unger, indtil den selv begynder at flyve ud, som skeer snart og efter et par Dages Forløb, da den flyver ud, bærer hiem, bygger og foretager alle dens Slægts kunstige Forretninger.

Saasnart den unge Bie er ude af den Aabning, som er giort i Cellen, komme to gamle Bier, af hvilke den ene optager Cellens afbrudte Laag, sammenælter det med Munden og bruger voxet et andet Sted; den anden reparerer Cellen, og giver den sin første sexkantede Figur igien, befæster den med et Gesims og polerer og renser den. Strax derpaa bære de Honning ind i den, som snart kommer ud igien, og Cellen besættes med et nyt Æg. Undertiden udklækkes i en Tid af sex Maaneder fem Gange unge Bier i en eneste Celle.

Unge

Unge Bier, som ere gebrækkelige, eller have naturlige Feil, enten paa Fødderne eller Vingerne, udstøde de gamle af Stadet, uden dog at dræbe dem, da de ansees som uduelige til at flyve og at indsamle Honning.

Dronningæggenes Udklækning har intet forud frem for Arbeidsbiernes, undtagen at Cellerne, hvori de ligge, ere større og videre, og i øvrigt af den Beskaffenhed som forhen er meldt; men Foderet tilberedes langt bedre og smagfuldere, end for de almindelige Bier, og i saa stor Mængde at Ormen ligesom svømmer deri.

Ligesom Æggenes Udklækning er en af Biernes vigtigste Forretninger, og de omhyggelig sørge for alle Æg, saa skeer dette dog især for de Æg, hvoraf der udklækkes nye Dronninger, og udklække de tillige flere Droneæg i Nærheden af Dronningcellen.

Af enhver 3 Dage gammel Arbeidsbieorm kan blive en Dronning, hvilket ved tilstrækkelig Erfaring er beviist.

§. 5.

Endnu ville vi berøre nogle andre beundringsværdige Egenskaber hos Bierne. Deres Orden i alle deres Forretninger, saavel inden- som uden for deres Boliger er stor, skion og indtagende. — Deres Sparsommelighed er ligestor i Henseende til begge kostbare Produkter:

Vox

Vox og Honinng. Ligesom de ere yderst sparsommelige paa Rummet, naar de lægge Grunden til deres Celler, saa forsynlig gaae de ogsaa om med Voxet, som dertil bruges. De spilde slet intet deraf; de bruge Harpix, hvor det ædlere Vox kan undværes. Ved det største Forraad og den største Overflødighed af Honning, fortærer ingen Bie mere, end den nødvendig behøver til sin Underholdning; ved den største Overflødighed af Honning bortskaffe de dog om Vinteren Dronerne, som kun vilde være det Almindelige til Byrde. Deres Kierlighed og Troskab til og mod deres Dronning er ligesaa stor og indtagende, som deres Eendrægtighed indbyrdes og vexelvise Forsvar og Hielpsomhed. Foruden den Hielp til fælleds Bedste, som den ene i første Øieblik er beredt til at yde den anden, renser immer den ene den anden, giennemkæmmer dens Haar paa Kroppen, for at skille dem fra det Støv og anden Ureenlighed, som kan have sat sig deri; række hinanden Honning med Tungen, forsvare hinanden paa det modigste, og taale alt for hinanden. Deres Kierlighed til Reenlighed i deres Boliger har ikke sin Lige. —

Hvad deres naturlige Sprog er angaaende, saa er det ved tusinde Jagttagelser bevilst, og deres Hørelses Sands grunder sig derpaa, at de have visse naturlige, eensformige Tegn, hvorved de tilkiendegive hinanden deres Lidenskaber, deres

deres Fornødenheder m. v. Man seer, at en Bie ytrer Glædesbevisning ved at svinge med Vingerne, ved at give visse eensdannede Lyd fra sig, naar den første Gang kommer til et Kar Honning-, og ellers gior deslige Opdagelser, hvorved den da foraarsager, at flere komme til og flyve med den; saa at der snart samles en heel Skye af Bier for at lægge fælles Haand paa Værket. Man lægge Merke til den vrede Hvislen, hvormed de fuse omkring Drene paa den, som giver Agt paa dem, som de troe at være fornærmede af, hvorledes de fremkalde deres Selskabsbrødre og opægge dem til Hevn o. s. v.

§. 6.

Hvad Biernes Alder angaaer, saa leve de ikke længere end eet Aar; ligesom i Almindelighed alle Insekter, der ere forsynede med tynde Flovninger og stærkt formere sig, kun leve en kort Tid. Om Dronningen derimod veed man, at den kan leve flere Aar, som kan komme deraf, at den ikke er underkastet saa meget og saa trættende Arbeide, som de almindelige Bier, og har desuden en stærkere Natur, end de andre. Dette er ogsaa nødvendigt, da de andre Biens Liv kommer an paa Biemoderens Liv; men Arbeidsbien, som den ene Sommer er ung, er den anden gammel, og doer for det meste inden August Maanedes Udgang, i det høieste lever den til i Sep-

rember. Man seer i Junii og Julii Maaneder, at de gamle Biers Kroppe begynde at krumpe ind og blive smaae; deres Haar blive graaagtige, og Bien har overalt ikke mere den Anseelse, Størrelse og Glands, som en ung Bie. Dens Vinger blive graaagtige, og af det meget Arbeide udrevne i Enderne. Ikke længe derefter døe nogle deels hiemme, deels ude paa Arbeide, naar deres Vinger ere saa forslidte, at de ikke længere kunne bære Kroppen, især naar den er belæsset med Honning. Men da de leve saa kort, formere de sig des stærkere, og have aldrig Mangel paa Folk, naar man ikke, ved at lade dem sværme for ofte, til sin egen Skade selv formindsker dem, eller der ikke indfalder Hungersnød, da Dronningen kun lægger faa eller ingen Æg, eller Stadet mister Dronningen i Utide, eller dens Æg forderves, saa at ingen Yngel deraf kommer; som dog kun sielden skeer i et fuldt og rigt Stade, hvori der altid er saamegen Varme, at Moderbien endog om Vinteren kan lægge Æg.

§. 7.

Til at skille sig ved deres Døde, saavel Yngel som gamle Bier, bruge Bierne kun varme Regndage, da de ikke kunne bestille noget i Marken og bære Føde hiem. Naar dette skeer, gribe to til tre gamle Bier en død, og slæbe den ud igiennem Flyvehullet, hvorpaa der da kommer

Digitized by Google

en anden Bie, tager den Døde med Forbenene og flyver bort med den. Men er den for tung for een Bie, give to sig i Færd med den, af hvilke den ene tager fat ved Hovedet, den anden ved Bagenden, flyve bort dermed og lade den falde tolv til femten Skridt fra Stadet. Men saasnart Solen kommer frem, lade de de Døde være døde, begive sig til deres sædvanlige og nødvendigere Arbeide, og opsætte de Dødes Bortførelse til en anden Gang; dog, dersom det er meget nødvendigt at faae de Døde af Veien, bringe de saa mange af dem, som kan være dem til Hinder i Stadet, ud igiennem Flyvehullet om Natten.

I øvrigt have Bierne endnu den meget gode Egenskab, at de kunne leve i meget varme og meget kolde Lande, og allevegne vise deres store Nytte, som man ikke saa let kan sige om andre Insecter.

Digitized by Google

2 Kapitel.

Om Biers Indkiøb, Tegn paa et godt Stade, Flytning og Henfærtelse.

§. 1.

Hvo, som vil drive Bieavl, og til den Ende agter at giøre Indkiøb, giør bedst i paa eengang at forsyne sig med to eller tre Stader. Med eet Stade kan man let være uheldig, og tabe Modet til Avlens Fortsættelse. Der omkommer altid nogle af Bierne, og denne Afgang mærker man ikke saameget til, naar den fordeles paa flere Stader, som naar den rammer eet allene.

§. 2.

Man maae søge at faae gode Stader, det er saadanne, som have mange Bier og en frisk Dronning; som ere forsynede med en tilstrækkelig Mængde Honning, og ikke ere i for gamle Kuber, eller have gamle, skimlede og mugne Kager.

§. 3.

Det er altid Tegn paa et godt Stade, og en frisk Dronning i Stadet, at en Mængde af Bier om Sommerdagene flyve muntre og levende ud og ind af Stadet, at de komme tilbage belæssede

Digitized by Google

lagde med Blomsterstov paa Benene, eller, som det kaldes, med Buxer. Skeer Indkiøbet paa en Tid, da Bierne ikke flyve ud, bør man løfte Stadet op og først besee Standbrettet; findes der ingen Urenlighed eller døde Bier liggende, er det allerede et godt Tegn. Man seer derpaa ogsaa op i Kuben imellem Kagerne, da man kan see, om der ere mange eller faa Bier. I et folkerigt Stade bør der være fire Kager, hvorimellem Bierne sidde; og jo længere ned i Kuben mod Flyvehullet Bierne opholde sig, jo bedre er det. I et godt Stade maae Kagerne være smukke gule og lyse; falde de i det Mørke eller Sortagtige, er det Tegn til, at Stadet er gammelt, og i dem kan man frygte for Orm.

Naar man banker med en Finger ganske sagte paa Kuben ved Flyvehullet, og man seer, at der komme nogle Bier frem og see sig omkring, eller man, ved at lægge et Øre til Kuben, kan høre at de brumme inden for, holde op og begynde at brumme igien, kan man være vis paa, at det er et godt Stade. Man kan ogsaa blæse ind af Flyvehullet, og dersom Stadet da er godt, kommer der strax nogle frem og see sig om, imens de andre inden for giøre Allarm.

§. 4.

Af Vægten og Tyngselen kan man erfare, om Stadet er vel forsynet med Honning; dog for-

forstaaer det sig, at om Sommeren, naar der er nogen Yngel og Blomsterstov i Stadet, bidrager dette ogsaa meget til Stadets Vægt, og at man da maa giøre Regning paa saa meget mindre Honning. Men om Foraaret, hen imod April Maaneds Udgang, er Mængden af Yngelen ikke saa stor, og den første Deel Honning er da fortæret; og naar et Stade da veier 20 Pund, er det godt; thi da er Tiden, i hvilken Bierne blot tære, mest tilende, og det nærmer sig til den Tid, da der skal samles ind igien.

Dette gielder dog kun om et ungt Stade, thi dersom det er gammelt, kan det være tungt, og dog have lidt Honning nok. Kagerne kunne være giennemtrukne af Fugtighed, fulde af Bælge, som Bieormene efterlade, af forraadnet Yngel, gammelt og fordærvet Blomsterstov o. s. v. Det er derfor og en af de væsentligste Egenskaber hos et godt Stade, at Kuben eller Kagerne ikke ere for gamle.

§. 5.

Man har ikke nødig at frygte for, at Bierne selv ere for gamle; thi da de, som ovenfor er anført, kun blive eet Aar gamle, saa døe de bort efterhaanden, og deres Afgang erstattes ved nye Yngel; men det er Kagerne og Kuben, som kunne være for gamle. Bigrues Celler, eller de smaae

saaae sexkantede Rum, hvori Bierne udklækkes, blive efterhaanden saa giennemtrukne af Fugtighed at de altid ere vaade, og blive mugne og skimlede. Cellerne blive desuden og hvert Aar mindre, thi da hver ung Bie efterlader sig en Bælg eller Hinde, som bliver siddende i Cellen, saa opfyldes den deraf efterhaanden saaledes, at den tilsidst bliver for liden, og at ingen fuldkommen Bie deri kan fremklækkes.

§. 6.

Den bedste Tid til at kiøbe Bier er om Foraaret. Man kan da bruge den Forsigtighed ved Indkiøbet, som ovenfor er ommeldt. Sikkrest er det hen i Mai eller først i Juni, naar Veiret endnu ikke er saa varmt, at man har nødig at frygte for, at Voxet skulde være bleven saa blødt, at det ikke kunde taale Flytningen.

Om Efteraaret er det mindre sikkert at kiøbe Bier, fordi man da ikke med Vished kan see, om et Stade har sin Dronning, ligesom den og let af et eller Tilfælde kan døe om Vinteren.

§. 7.

Man kan flytte Bier til hvad Tid paa Aaret det skal være, ligesaavel om Foraaret og Sommeren, som om Efteraaret. Men naar de flyttes

tes maae de hensættes paa et Sted, hvor i det mindste er en Fierdingvei borte fra det, hvor de for have staaet; thi ellers forvilde de sig i Flugten naar de komme ud, og en stor Deel af dem kommer derved om. Det er derfor en Regel, at man ikke maae kiøbe Bier i Nabolauget, men jo længere borte jo bedre.

§. 8.

Staderne flytter man om Natten, indsvøbte i en Dug eller et Lagen, og Flyvehullet tilstoppet med Hør eller Mos, dog saaledes, at Bierne kan have Luft. Lagenet sammenbindes i Hiørnerne, hvorigiennem der da stikkes en Stang, og derpaa hængende bæres Stadet bort af et Par Karle. Deres Gang maae være jevn, at Kagerne ikke løsnes.

§. 9.

Bierne maae sættes saaledes, at de staae i Læe for Nord- og Nordvestvind, og beskyttes for samme enten af en Muur, Væg, Plankeværk eller et tæt Gierde; dog maae de staae saa langt fremme, at der bliver en Gang bag ved Biestaderne, da det saa ofte udfordres, at man skal bag omkring dem.

Stedet, de sættes paa, maa være tørt og reent, frit for Græs og Ukrud, at ingen Skruptudser,

udsee, Fuglene og Dyrene det kan opholde sig. Vælger man et Huus eller en Væg at sætte dem op til, maae der indenfor ingen Tummel eller Støi være af Mennesker eller Kreature, da de ingen stærk Larm taale i Nærheden, især om Vinteren, naar de ligge i Dvale. Vanddryp af Tage og Træer bør de heller ikke udsættes for.

I Nærheden af en Smedie er det heller ikke godt at sætte Bier, deels for den Støi, Arbeidet der foraarsager, deels fordi Røgen, naar den slaaer ned, er dem skadelig.

Paa Steder, som ere fugtige, hvoraf der foraarsages Muggenhed og Skimmel i Kagerne, eller hvor der er Stank i Nærheden, saasom af Sviin, lykkes de heller ikke.

Høie Træer ved Bieskaderne ere ikke saa gode, som lave; de føre den Ulejlighed med sig, at Sværmene sætte sig deri, og ere da vanskelige at faae fat paa. Lave Træer ere i denne Fald langt bedre, naar de kun ikke staae saa nær, at de berøve Bierne Morgen- og Formiddagssolen, og hindre dem i deres frie Udflugt. — Den, som vil plante Træer ved sine Bieskader, raades til at sætte et par Qvædetræer, da man har erfaret, at Sværmene hellere sætte sig i dem, end i noget andet Træ; ligesom de desuden i Blomstertiden finde megen Næring i samme.

I Henseende til Stillingen man giver dem, da gior det ikke megen Forskiel, om de vende mod Østen, Sydost eller Sønden, naar man kun

dem mager det saa, at de ere beskyttede mod den stikkende Middagssol, hvoraf Kagerne let kan smelte og falde ned. En ung Sværm staaer dog bedst imod Osten, da den strax har Morgensolen, og arbeider tidligere end en, der staaer imod Sydvest. Kulden skader dem heller ikke paa den Aarstid, om den endog gik til Arbeidet ved Dagbrækningen.

At der er Vand i Nærværelse af Bierne, er nødvendigt, og findes der Møddingvand, er det saa meget tienligere for dem om Foraaret; dog ere store Søer farlige for dem, efterdi de, naar de komme hiem fra Marken, og ere belæssede med deres Dragt, af et Vindkast let kunne styrte ned i dem og omkomme.

§. 10.

Enhver, der vil drive Bieavl, maae see hen til, at Bierne der i Egnen kan have den fornødne Næring. De Egne ere, som bekiendt, de bedste, hvor der er megen Lyng og avles megen Boghvede; hvor der findes skionne blomsterrige Enge, og store Frugthaver.

Skulde nogen ellers vilde saae eller dyrke Vægter til Føde for sine Bier, da ere, foruden de anførte, Hessel, Ell, Birk, Asp, Kastanier, Vidier, Ribs, Stikkelsbær, Kokleare især tienlige for dem om Foraaret. Om Sommeren

meren have de god Næring af Lindetræer, sødefte Ærtetræer, Klover, Esparcette, Lucerne, Ærter, Vikker, Hyr, Hamp, Vau, og om Efteraaret af Timian, Vintermerian, Soelblommer m. fl.

§. 11.

Hvo, som har Raad til at bygge et Biehuus eller en Hytte over sine Biestader, vil altid derved finde sig meget vel holden, da Bierne deri kunne staae i Læe for Blæst, samt sikkre for Regn og Snee, foruden flere Fordele, som det forskaffer; men denne Hytte eller dette Biehuus maae, om Fordelen skal veie op mod Bekostningen deraf, være saaledes, at enhver kan bygge sig det selv, allene at det indrettes større eller mindre, efter Biernes Mængde. Et Biehuus, indretret efter følgende Beskrivelse, er ved Erfaring befunden meget nyttigt, og dets Bekostning overgaaer ikke Landalmuens Kaar.

Man tager Grene af Egetræer, som omtrent ere 5 til 6 Tommer tykke og 8 Fod lange, og tillige have en Kloft, een Fod lang, i den tynde Ende.

Disse graver man 5 Fod vide fra hinanden med den tykke Ende ned i Jorden, omtrent 2½ Fod dybt, derefter lægger man et lige Stykke Træe fra den ene Pæl til den anden i Klofterne, binder

samme

samme fast ved hver Side med seie Pileqviste, og da er den forreste Side færdig.

Den bageste Deel maae gjøres paa lige Maade 3 Fod vidt lige bag den forreste, dog maae den være lavere, paa det at Taget kan faae et Affald, og imellem de bageste Pæle maae, førend Træet lægges i Klovterne, flettes et Gierde med imellem blandede Bregner, naar man kan have dem, for Tætheds Skyld, og dette er da hele Bagdelen.

Derpaa fæster man Fordelen til Bagdelen med 4 lige vidt fra hinanden liggende Egegrene, i Stedet for Spærrer, som man binder fast med gode Pile- eller Vidieqviste. Der over binder man igien tægter paa langs, lægger Riis over, og behænger det med Græstorv eller tækker det med Halm, at det kan holde Regnen ude.

Den forreste Side af dette Huus kan man tildække ved at ophænge Maatter derfor, om man finder saadant fornødent, især i Soelskinsveir om Vinteren og Foraaret, imens der endnu ligger Snee, for at forebygge, at Bierne ikke af Stedets Varme skal oplives og siden omkomme i Mængde.

Dette er et ukonstket, ikke kostbart eller prægtigt, men nyttigt Biehuus for den uformuende Landmand.

§. 12.

Digitized by Google

§. 12.

Den Formuende, der har lyst til at drive Bieavlen i det Store, og maatte ville bygge sig et større, kostbarere og skiønnere Biehuus, finder Tegningen til et saadant paa medfølgende Kobber, hvorover til Slutning følger en Forklaring.

§. 13.

For at forekomme, at Bierne af tvende ved Siden af hinanden staaende Stader ikke skulle løbe sammen, er det vel bedst, at ethvert Stade har sin egen Pæl at staae paa med et Standbredt under sig, som, om mueligt, maae være af heelt Træe, paa det der ikke skal sætte sig Orme i Ridserne; dog kan man ogsaa forhindre Sammenløbningen, ved at give dem nye Undersætstykker, eller sætte dem paa to stærke Lægter, med et eget Standbredt under hvert.

§. 14.

For at forekomme, at Bierne, naar de komme hiem fra Marken, og af Blæst eller hændelsesvis falde ned paa den kolde Jord, ikke skulle føle sig i Sand og Støv, hvoraf de blive for tunge til at staae op igien, ikke skulle kunne omkomme, er det godt at lægge et Par Bræder paa Jorden foran Staderne, og at holde samme saa rene som mueligt.

Digitized by Google

3 Kapitel.

Om Bikuberne og deres Indretning.

§. 1.

Bieavlens Lykke og Held kommer meget an paa Kubernes Indretning. Almindelig bruges Kuberne endnu meget store, uagtet alt det, der er bekjendtgjort om sammes Skadelighed for Avlen, og de Erfaringer man, ogsaa her i Landet, har om smaae Kubers Fortrin for de store.

§. 2.

Alt for store Kuber have, blandt flere, den Feil, at naar en Sværm, som ikke er meget stor, fattes i den, bliver kun en Deel af Kuben det første Aar bebygget, især om der efter Sværmetiden indfalder en for Bieavlen vanskelig Tid. Følgen deraf er, at Bierne ikke have den saa nødvendige Varme, hverken for Yngelen eller dem selv, i næste Vinter og det derpaa følgende Foraar, men fordærves, blive et Rov for Melorme og gaae ud.

§. 3.

Foruden at de sædvanlige Kuber ere for store, gjøres de og af et sammenhængende Stykke

fra

fra øverst til nederst. Dette medfører og mange Uleiligheder, som man bequemt kan undgaae, ved at giøre dem af to forskiellige Stykker, og sætte disse sammen.

§. 4.

De to Stykker, hvoraf en saadan Kube bestaaer, ere den underste Deel, eller Kuben i sig selv, der ogsaa kan kaldes Krandsen, og Laaget. Kuben i sig selv har den bequemmeste Form, naar den er 6 Tommer høi, og 10 Tommer indvendig i lysningen, forudsat, at Staderne komme til at staae i et Huus eller en Hytte; men dersom Staderne staae under aaben Himmel, og de efterhaanden blive til Magaziner af 5 til 6 Etager — hvorom der meldes i det følgende — saa blive de efter dette Maal for høie og smale, og staae Fare for letteligen at omkastes. Man giør i saa Fald bedre i, ikkun at giøre Kuben 5 Tommer høi, men derimod 11 til 12 Tommer vidd. Derved vinder man, at man bequemmeligen kan stille et Magazinstade under aaben Himmel eller uden Biehuus, som da om Sommeren lader sig temmelig godt forvare med en Kappe af Langhalm. Om Vinteren haves neppe nogen saa høie.

Kuben bør giøres ganske rund og lige, eller af eens Vidde, op og ned, og den ene Kube ikke større eller mindre, videre eller snevrere, end den

den anden, saa de alle noie passe til hinanden. Da Laaget gjøres for sig selv, saa ere Kuberne aabne i begge Ender. I den ene Ende af Kuben, som kommer til at staae øverst, indstikkes i den øverste Straaring 4 til 6 glatte Spiler, omtrent ¾ Tommer brede, tilspidsede paa Enderne, og vendte mod Flyvehullet. Paa Kobberet sees denne Indretning tydeligere. Ogsaa kan man sætte Spilerne overkors, tre en Vei og tre en anden Vei, samt lade dem løbe over og under hinanden, omtrent som Skinnerne i en Soldebund, hvilket giver dobbelt Styrke.

I den nederste Straaring, paa den anden Ende af Kuben, gjøres et Flyvehul, 3 til 4 Tommer langt, ¾ Tomme høit, og midt i hele Kuben sættes et Par Træpinde eller Spid, som sædvanligt.

Kuben maae bindes af reen Rughalm, efterat man i Forveien har skaaret Vipperne af den. Jo fastere og tættere de ere bundne, jo bedre er det. Hver Straaring maae være en god Tomme tyk, omvindes med Hesselriver een Tomme vidt fra hinanden, og bindes saa lige som mueligt. Den nederste Straaring bør være saa jevn underneden, at, naar Kuben sættes paa et Bord, den da paa intet Sted staaer op derfra.

§. 5.

Fremdeles gjøres til saadan Kube et fladt Dækſel eller en Brikke af Halm, bundet paa samme

samme Maade som Kuben, men ikke saa tykt i Straaringene, og saa bredt tvers over, at det passer til Kubens yderste Kant. I Midten maae den have et rundt Hul, $2\frac{1}{4}$ til $2\frac{1}{2}$ Tomme vidt, over hvilket det maae være fastslaaet et Stykke Blik med Huller i, ligesom i et Dørslag. Dette Straadække kan gieres fast til Kuben enten med Bindhager eller med 4 Hesselskinner. Naar en Kube afstages, enten med Honning eller Afleggere — hvorom længere hen mere, — bestryges dette Dækſel paa den neberste Kant rundt omkring med Leer, som gior, at det, saasnart det lægges paa Kuben og trykkes noget til, tilkliner med eet saa tæt, at ikke en eneste Bie kan komme op, hvilke ellers i Hobetal ere tilrede til at krybe op.

§. 6.

Endelig giores endnu et Halmlaag, noget rundt opbøiet, til at sætte og befæste oven over Kuben og bemeldte Dækſel. Dets Dannelse sees nærmere af Kobberstikket.

§. 7.

Naar disse Dele saaledes ere i Stand, har man alt, hvad der henhører til en bequem Biekube, og kan giøre Brug deraf naar det skal være.

§. 8.

Det er ovenfor sagt, at Kuberne bør være runde og lige vide op og ned. Dette er nødvendigt, for at Bierne kunne overalt have lige jevn Varme i dem, og for at kunne sætte en anden tom Kube under neden til at arbeide i, naar en Sværm har fuldbygget en af disse Kuber; thi i Fald de ikke vare lige vide, saa vilde den ene ikke passe til den anden, og altsaa ikke kunne anvendes til dette Brug. Endog i Biernes Behandling efter den gamle Maade, ere saadanne Undersætstykker meget nødvendige. Naar man vil sætte en saadan tom Kube under en anden fuldbygget Kube, løfter man den fuldbyggede Kube op, og sætter den anden, foruden Dækset og Laag, men blot forsynet med Spilerne i den øverste Straaring, neden under, og for at holde dem fast sammen har man nogle Jernkramper eller Bindhager tilrede, som stikkes med den ene Spids i den nederste Straaring af den øverste Kube, og med den anden i den øverste Ring af den nederste Kube, som nærmere sees af Tegningen.

Vil man ikke bruge denne Sammenfæstningsmaade, kan man og uden om den øverste Straaring lade binde en anden Ring, som omtrent staaer en god halvfingerbred øven for den øverste Ring, og som bliver bunden fast med Hestehaar en god Tomme fra hinanden. Bruger man denne Maade, saa kan man stikke de forhen

omtalte Tverspiler jevnt igiennem denne Ring, saa at de komme til at løbe ud over Kubens øverste Straaring. Naar man nu vil sætte saadan en Kube under en, som er fyldt med Bier, saa stryger man ovenpaa de to øverste Ringe en god halvfingersbred tykt Leer, som dog ikke er alt for fugtigt, og sætter den saa under, saa ere Ridserne og Aabningerne paa eengang tætte. Flyvehullet kan man siden tilkline. Her behøver man da ingen Jernkramper eller Bindhager; Kuben staaer for det meste af sig selv, og kan formedelst den yderste høiere Rand ikke falde af. Tre Træpinde, 4 til 5 Tommer lange, som stikkes igiennem denne Rand ind i den øverste Kurv, holde den ganske fast.

§. 9.

Hensigten med de anpriste Tværspiler øverst i enhver Kube, er at forhindre, at Bierne ikke bygge deres Kager sammen fra den ene Kube ned i den anden; thi man vilde da ikke kunne skille dem ad, eller tage den øverste bort naar den var fuld af Vox og Honning, uden at fordærve Værket i den underste. Tværspilerne hindre nu denne Sammenbygning, og naar Bierne nu have bygget den øverste Kube fuld, og gaae ned i den underste, begynde de der at sætte deres Kager fast paa den underste Flyde af disse Tvervinde, og altsaa kan man skille Kuberne ad, uden at beskadige Bieværket, naar man vil.

§. 10.

§. 10.

Flyvehullet er i disse her anpriste Kuber ogsaa anderledes dannet end sædvanligt i de gamle Kuber. Dette grunder sig deri, at et Flyvehul, der ikke er høiere, end at en Bie netop kan krybe ind igiennem det, er bedst skikket til at afværge Røverier, da Rovbierne sædvanlig flyve lige til, og med eet ind i Kuben, men standses nu ved det lille Hul, og kunne bedre holdes ude af de andre Bier, naar de først ere nødte til at sætte sig paa Flyvespaanen og derfra at krybe ind. Flyvehullets Længde kan man formindske ved at stoppe noget ind ved begge Siderne, saa at der kun bliver saameget Rum aabent, at to Bier jevnsides kunne gaae ind. Dette er nok tidlig om Foraaret og sildig om Efteraaret, da Røverierne pleie at være størst; men om Sommeren, naar der er fuld Træk paa Marken, er det bedst at lade Flyvehullet være aabent i sin fulde Længde, for at mange Bier jevnsides kunne gaae ud og ind.

§. 11.

Det forhen ommeldte Halmdækkel over den øverste Kube med det udskaarne runde Hul i, haver den Nytte, at naar man i et vanskeligt Foraar vil føre sine Bier, saa kan man sætte Honningen, som de skal have, omkring paa Dækselet, og naar man da tager det hullede Blik,

Digitized by Google

som er lagt over det udskaarne Hul, bort, gaae Bierne derigiennem, og hente den til dem der hensatte Fode; og da der er lagt et Halmlaag over, som giøres fast igien, saasnart Foderet er sat under, saa har man den Fordeel, at ingen af de andre Staders Bier kan lugte eller komme til den indlagte Foderhonning, som ellers almindelig skeer, naar man efter den gamle Maade sætter dem ind under Kuben, hvorved man kun vænner dem til at røve og plyndre hinanden.

De snevre Huller i det overlagte Blik have den Nytte, at Angen, som ved Biernes Varme fremkommer i Stadet, kan trække derop igiennem, og fordele sig i Halmlaaget, saa at Bievarket ikke indvendig skal blive fugtigt og muggent deraf.

§. 12.

Naar man paa eengang vil indsætte temmelig store Foderportioner til Bierne, for at undgaae den Ulejlighed, efte at løsne og befæste Halmlaaget over Kuben, kan man og bære sig saaledes ad: Man løsner først Blikket, som kun er befæstet med tre eller fire smaae Som i Halmen, og let kan udtrækkes. Derpaa sættes en fortommed Kube, som hverken har Spiler oven eller i Midten, derpaa, og tilkliner den vel med Leer rundt omkring. Nu sætter man et Par med Honning fyldte Kruge derned i, og tager

Blik-

Bikket fra Hullet, som i Vorveien er losnet, hvorpaa man siden sætter Halmlaaget, og sikker det fast med Træepinde. Naar Stadet staaer i fri Luft, maae Halmkappen strax hænges omigien.

§. 13.

Trugene, man bruger til Foringen, indrettes bequemmest saaledes: Et Stykke Træe 5 til 6 Tommer langt, og 14 Tommer tykt, giør man 4 Render, hver 2 Tommer bred og 1 Tomme dyb. Heri kan rummes 4 Pot Honning; magt det er i den Henseende bequemt, at Bierne kunne opholde sig paa Mellemrummet imellem Renderne og æde af Honningen, uden at besmøre sig. Et saadant Trug kan endog staae midt paa den giorte Aabning, naar det alene ved et Par underlagte Pinde er stillet saa høit, at en Bie kan løbe derunder.

§. 14.

Ingen maae troe, at de her anpriste Kuber ere for smaae. Det er ikke alene andensteds, men ogsaa her i Landet ved Erfarenhed tilstrækkelig bekræftet, at man ved at bruge disse, faaer mere Vox og Honning, end ved de gammeldags store Kuber. I disse sidste sætte Bierne smale og tynde Kager, som man kalder den enkelte Vox-

ning,

ning, hvori der kun er lidet Vox og Honning. Deste giøre Bierne for i en Hast at faae lukket noget af det store Rum, hvori de ellers ikke have den fornødne Varme. I de smaae Kuber derimod sætte de tykke Kager, som rumme desmere Honning, hvilket man kalder den dobbelte Bygning, ja de forlænge endog disse Celler ofte til en tredobbelt Bygning, og proppe, saa at sige, hele Rummet fuldt med Kager og Værk overalt, saa at en saadan liden Kube de fleste Tider veier mere, end de store. Desuden er den Fordeel ved de smaae Kuber, at Bierne arbeide deri med mere Munterhed og Iver, end i de store, saaer dem altsaa for fuldbyggede, som almindelig i nogenledes godt Vejr skeer paa en 14 Dages Tid. Naar saadant da er skeet, kan man sætte en tom Kube under den fulde, og lade dem bygge i, som de villigen giøre. Saaledes kunne de da Tid efter anden, foruden den dobbelte Bygning, endog bygge et større Rum fuldt, end naar man giver dem de store Kuber paa eengang. Det maae ikke glemmes, at enhver tom Kube, som undersættes, er forsynet med Spiler, paa det Vorværket ikke skal komme til at hænge sammen, og man altsaa have ondt ved at faae dem skilt ad, naar man vil tage en fuldbygget Kube fra et Stade.

§. 15.

Til denne Undersættelse ere disse smaae Kuber egentlig bestemte. Saasnart man seer, at den første Kube næsten er fuldbygget, løfter man den om Aftenen, naar Bierne ere roelige, sagte op, sætter saa en tom Kube under, befæster dem begge enten med Bindhagerne, og kliner rundt omkring, endog for det øverste Flyvehul, eller om Kuben, som forhen er meldt, uden om den øverste Ring er forsynet med en anden Straaring, da at bestryge Falsen med Leer, førend den fuldbyggede Kube sættes derpaa, og siden stikke nogle Pinde tvers igiennem begge Ringe, for at holde Kuberne fast sammen. De maae ikke beholde flere Flyvehuller aabne, end det nederste paa den undersatte Kube, hvorigiennem de da strax lære at gaae ud og ind, og begynde at arbeide i det nye Rum. Saaledes kan man blive ved at sætte endnu en tom Kube under, saasnart den anden ogsaa er fuldbygget, naar man kun tagttager, hvad der længere hen i denne Huld meldes.

§. 16.

Det er ikke sieldent, ja endog næsten almindeligt, at Sværme, især tidlige, ere saa store, at de ikke kunne fattes i en sædvanlig Kube allene. I saa Fald fatter man dem i to sammenhæftede Kuber, som, for at spare Omstæ-

ninger

dinger paa Jernbindinger, kan samles med fire Hæsselkinner eller Vier paa fire Steder, hvis Ender fastgjøres omtrent ligesom de Skinner, der lobe under en Solvbund. Dog maae i saa Fald Tverpindene kun være i den øverste Ring af begge Kuber; og skiønt Rummet er noget langt, bygge de ikke desmindre med fuldkommen Fyrighed, da de ved den smale Vide, som Kuben har, ikke spare den fornødne Varme. Ellers er det en almindelig Regel, som man paa det nøieste maae iagttage, at man ikke maae give sin Svarm større Rum, end at den kan faae det fuldbygget med Vox og Honning førend Høstens Ende.

Er Svarmen saa stor, at de to Kuber blive fulde, naar den fattes, maae man sætte den tredie under, især om Luften er lummer, ellers gaaer den ofte, endog efter 8 Dages Forløb, ud igien og flyver bort. En ret Bievarter bør kiende sin Svarms bedre i Luften end paa Træet; thi er Luften lummer, giør endog en liden Svarmer en stikkelig Parade, naar den hænger ved en Green; men bestrøiter man den med Vand, saa bliver dens Svaghed strax synlig. Det sikreste er at bestemme den efter Vægten; til hvilken Ende man veier Kuben, saasnart den er tillavet til at fatte Svarmen, og skriver Vægten derpaa. Naar da Svarmen er faldet, veies den strax igien, og man kan da let vide, hvad

man

min her at dande af sit Sinde, den Veiledning ellers bliver gadt.

§. 17.

Forend vi forlade den Materie om Biekuberne, maae her endnu anmerkes, at man i Stedet for Halmkuber, og paa fine Steder bruges Træekasser til Bistaderne. Ogsaa her i Landet ere de brugte, og befundne meget nyttige, ja endog i visse Henseender at have Fortrin for Halmkuberne. Hvo som har bedre Leilighed til at anskaffe sig Træekasser, end Halmkuber, kan lade dem giøre efter følgende Beskrivelse, som er opsat af en Mand her i Landet, der selv har brugt og endnu med Nytte bruger dem.

Man lader 6 Alens Bræder, som ere 1½ Tomme tykke, afhøvle paa begge Sider, og skiære dem midt igiennem efter længden, dette giver da Kassernes Høide. Naar de nu ere vinkelrette, saa skiær man dem over i en Længde af 15 Tommer, og falser dem sammen i alle fire Hiørner. Paa en saadan Kasse kommer en Ramme, som kan giøres af meget tyndere og slettere Bræder, hvis Længde er 13 Tommer, og Bredden 2 til 2½ Tommer. Naar Stykkerne til denne Ramme føies sammen med alle 4 Ender — omtrent som Rammen om en Regnetavle — saa skiæres den øverste en halv Tomme smal, naar

den

den lægges paa Kassen. For at give den et smukt Udseende, høvler man med en Høvl neden under et Gesims paa den. At den saaledes staaer frem, har to Fordele, først: kan man bequems aflofte Kassen derved, andet: passe alle Kasserne godt paa hinanden, om ogsaa en skulde være ¼ Tomme mindre eller større. I det indvendige Hul af disse Rammer lægges fem Spiler eller Træerinde, som omtrent ere ¼ Tommer brede og ¼ Tomme tykke, og ligge een Tomme ud paa Rammen. Nær de nu ere blevne lagte lige vidt fra hinanden, indfiæres de der, hvor de ligge paa, saa at de ligge ganske tvært med Rammen, og befæstes i hvert Hiørne med en Træenagle. Denne Ramme fastgiøres nu paa Kassen med Træepinde, som ere dyppede i Leer. Paa de fire Sider af Kassen indsættes Glasruder, men den forreste Side bliver heel for Flyvehullets Skyld, som maae skiæres deri, 3 Tommer langt og 1 Tomme høit. Hullerne til Glasruderne gisres 6 Tommer lange og 2½ Tomme høie, men Glasset, som rundt omkring maae være ¼ Tomme større, indfalses ¼ Tomme, og foreslaaes en liden Stift oven og neden, saa sidder den fast. For dette Glas kommer Luger, som fastgiøres paa den ene Side med Hængsler af Staaltraad, og lukkes paa den anden Side med en Værvel. Disse Luger have kun halve Bræders Tykkelse. Nu fattes endnu de to Stykker Blik for Flyvehullet: det høieste 2½ Tomme bredt og 2½ Tomme

me høit; i den ene Side er udskaaret et Stykke 1½ Tomme bredt og 1 Tomme høit, i den anden Side er det ½ Tomme høit og bredt udskaaret. Dette bruges om For- og Efteraaret, naar Roveriden er væk, siden forstørres det med det andet, og opskydes ganske om Sommeren. Det andet Stykke Blik er ligesaa bredt, men kun 2 Tommer høit, den underste halve Deel er giennemboret med Huller, og den anden halve Deel heel og gaaer foran det andet *). Paa hver Side af Flyvehullet er en liden List, 2 til 2½ Tomme lang, fastnagler, hvorfor er anbragt en liden Kasse, at de to Stykker Blik, det ene bag ved det andet, kan skydes op og ned imellem Listen og Kassen. Man kunde og giøre disse Stub af Træe, men Blik er bedre, da det ikke bulner ud, som Træet gior i fugtigt Veirligt. Naar Kassen siden anstryges et par Gange med Oliefarve, er den færdig. En Spile i Midten vilde være ganske unødvendig; en Kage af 5 til 6 Tommer vil ikke falde ned, og hvad for et Mæserie vilde det ikke foraarsage, naar Honningen udbrydes. Man kan ogsaa forfærdige dem uden den paalagte Ramme, og det for meget bedre Kiøb og med samme Nytte, som de foranførte, paa denne Maade: Naar Kassen er sammensøiet, indskiæres Spilerne i Kassen

*) Denne Indretning sees af medfølgende Kobber. Ogsaa forresten udgiøre dem paa Forlangende

Digitized by Google

Kassen selv, saa at de ligge ganske jevnt med Kassens øverste Rand. Bag paa indsættes et Glas med en Luge for, saa er den hele Kasse færdig. For at kunne løfte den op, fastnagles paa begge Sider et par smaae Klodse, eller man gior et Indsnit i Kassen selv, hvori man griber med Fingeren. Disse Kasser koste kun lidet, og blive i Tiden bedre Kiøb end Halmkuberne.

---

4 Kapitel.

Om Sværmningen.

§. 1.

Naar en Flok Bier, i Selskab med en Dronning, drager ud fra et Stade, for at nedsætte sig andensteds, saa kalder man den en Sværm. Aarsagen til Sværmningen kan ikke med Vished angives, men sandsynligt er det, at naar der udklækkes flere end een Dronning i et Stade, og Stadet tillige har Overflødighed af Arbeidsbier, saa forener endeel af disse sig, i Følge en Naturdrift, med een af Dronningerne, og forlader Moderstadet, for at begynde sin egen Huusholdning; naar Veirliget ellers ikke hindrer dem i at drage bort.

§. 2.

Digitized by Google

§. 2.

Den første Flok, der aarlig drager ud fra et Stade, kalder man en Forsværm; kommer der flere fra samme Stade, saa kaldes de Eftersværme. Undertiden hændes det og, at en liden Sværm om Foraaret, af Mangel paa Næring i et Stade, drager bort, hvilken man almindelig giver Navn af Hungersværm, og duer ikke at sætte til for sig selv. Vi tale i dette Kapitel især om Forsværme.

§. 3.

Vil man have gode Forsværme, maae man søge at faae gode folkerige Stader, og til den Ende ikke give Bierne for store Kuber, da deres Formerelse i disse, som forhen er omtalt, paa adskillige Maader forhindres.

§. 4.

Gode Forsværme ere altid en Lykke for en Bieeier; Eftersværme derimod, som oftest, Fadelige, som han derfor, saa meget mueligt, maae søge at forhindre. Kommer en Sværm sildigere, end i Begyndelsen af Julii Maaned, duer den ikke at sætte til; thi saa kan den ikke faae indsamlet den fornødne Forraad af Honning for Vinteren og det følgende Foraar.

§. 5.

Digitized by Google

§. 5.

Det hændes vel undertiden, at et Stade, som viser alle Tegn til Sværmning, desuagtet ikke sværmer. Hertil kan være adskillige Aarsager, hvoraf den sædvanligste er denne: Naar ondt Veir indtræffer just paa den Tid, den vil til at sværme, og samme vedholder over otte Dage, saa dræbe Bierne, som ikke taale to Dronninger i et Stade, den ene af dem, og værne sig saaledes til at ligge for, som det kaldes. Det samme kan ogsaa komme deraf, at Staderne staae sammen paa een Bænk, og for tæt til hinanden, at Bierne løbe sammen. Naar en Sværm begynder at raabe ud, og Veiret er godt, varer det sielden over tre Dage, inden den drager bort; i ustadigt Veir derimod kan det vare sex til otte Dage. Skeer der endda ikke, maae man ved Konst søge at bringe dem dertil.

§. 6.

Man bør søge at undgaae enhver Larm naar et Stade sværmer, og altsaa heller ikke kime for det, som har været, og endnu paa mange Steder er i Brug. Lader man kun Bierne forrette dette Arbeide i Roe, sætte de sig snart og flyve ikke bort, i det mindste ikke førend de først have sat og udhvilet sig efter den under Sværmningen havte Bevægelse; og imidlertid maae man søge at fatte dem.

§. 7.

§. 7.

Naar man frygter for, at en Sværm skulde flyve bort, kan man og spille den det Puds, at giøre den træt, hvorved den da bliver nødt til saa meget hastigere at sætte sig. Til den Ende passer man paa, naar den styrter ud af Stadet, stopper da strax Flyvehullet halvt til, saa ere de første allerede trætte, inden de sidste komme frem, og nødte til snart at sætte sig for at hvile sig.

§. 8.

For at kunne fatte en Biesværm bør man være forsynet med følgende Ting, og i Sværmetiden bestandig have samme i Beredskab: 1) En ganske reen Kube, som man maae give nogen Lugt ved at gnide den enten med nogle lugtende Urter og Blade, saasom Timian, Merian, Katost, Kirsebærblade o. desl., eller ogsaa med det Vox, som Bierne om Efteraaret tilkliner deres Flyvehuller med, og som man kan faae nok af om Foraaret, naar man kun vil samle det. Bierne elske denne Lugt meget, og søge den des vissere. 2) Et heelt og tæt Lagen eller andet Klæde, til at hænge over Kuben, i hvilken Bierne ere gaaede ind, for at holde Solen fra dem. 3) En Høetyv eller et Par lange Lægter til at holde Kuben med, om Sværmen skulde have sat sig paa et høit Sted. 4) En lang

Stige,

Stige, som man i samme Tilfælde kan staae paa og sætte Kuben over Sværmen, og 5) En Blethætte til i al Fald at tage over Hovedet, samt et Par tykke uldne Vanter, i Fald man frygter for at blive stukken.

§. 8.

Kubernes Reenhed er en sær nødvendig Sag, om man vil vente at beholde og have Held med sine Bier. Til den Ende maae en Bieeier forvare dem saaledes, at ikke Katte og Muus kan komme ind i dem, da Lugt af disse Dyr jage Bierne ud af dem igien. For at bevare dem for Ederkopper, som ere Biernes Pest, maae man bedække dem med Laaget, og sætte dem paa jevne Steder; men som det dog let kan hændes, at Mølfluer og Insekter snige sig ind i dem og lægge Æg i Straaringene, saa bør de kort for Sværmningen udsvies med en Vist Rughalm, hvorved alt saadant Utøi dræbes, og derpaa forvares godt indtil de skal bruges, da de, som meldt, afgnides med Urter eller Vox.

§. 9.

Man sætter Sværmen, saasnart man seer, at Bierne have sat sig i en tæt Klump, hængende fast ved Benene af hinanden, men ikke for; thi dersom Sværmen er meget udbredt eller sidder

i en lang Rad, eller Bierne vise sig urolige, klippe med Vingerne og flyve omkring, som om de ledte efter noget, saa er det Tegn til, at Dronningen ikke er hos dem, og man maae da see sig omkring, saavel ved det gamle Stade, som paa Jorden eller i Græsset, hvor den ofte kan være falden ned, enten fordi den har været for ung og ikke ret har kundet flyve, eller den har havt Feil paa Vingerne, som ofte hændes. I saa Fald tager man den varlig op, og sætter den for Flyvehullet paa den nye Kube, hvor den snart vil forføie sig ind, og Bierne følge efter. Det er ikke vanskeligt at finde den paa Jorden, efterdi den aldrig er allene, men altid har nogle Bier omkring sig, hvorpaa man kan kiende dens Tilstædeværelse.

§. 10.

Det letter Sværmens Fatning meget, naar man, førend man driver den ind i Kuben, tager en Skaal med kolde Vand, dypper nogle grønne Qviste eller bedre Brændenelder deri, og bestænker den dermed; thi saa kryber den des tættere sammen, og da flyver Sværmen sikkert ikke bort.

Sidder Sværmen nu saa lavt, at man uden Omstændigheder kan komme til den, saa sætter man Kuben over den, og hænger Laagenet derover; driver Bierne ganske lemfældig ind deri

med

med Brændenelderne eller ogsaa kun med de ulk
ne Vanter; thi for begge Dele vige de stra
Saasnart man har dem i Kuben, sættes denn
ned paa en Stoel eller et Bord, hvad man h
ved Haanden. Naar den, deels ved det ove
hængte Lagen, deels ved nogle omkring den ul
stukne grønne Grene, er beskyttet mod Soler
Hede, kan man vel lade den staae til om Aft
nen, og da hensætte den paa det Sted, hvor d
skal staae; dog er det bedre, ikke at lade den d
staae saa længe, men hvert halve Quarteer
flytte den tre til fire Skridt længere hen mod d
Sted, hvor den skal sættes. Bierne følge
idelig med, og inden et par Timers Tid seer m
slet ingen flyve omkring mere; thi de, som ik
kunne finde den nye Kube, gaae i den gamle igie
der ofte har dem nødig. Lader man dem de
mod staae til om Aftenen, flyver endnu eft
nogle Dages Forløb nogle Bier hen paa de
Sted, og dem mister man da gierne.

Sidder en Sværm noget høit, saa at m
maae sætte en Stige til for at kunne fatte de
og man altsaa ikke kan sætte Kuben over de
saa tager man Kuben i den venstre Haand og
genet over den høire Skulder, ryster eller fe
Sværmen ned i Kuben med en Fiervinge,
det saa hastigt som mueligt, slaaer Lagenet st
over Kuben, for at forhindre Bierne fra at ko
me ud, og gaaer langsomt ned, da de fleste

dre Bier følge med. Kuben sættes da paa en Stöel; og löftes lidt op ved at lægge en Stok eller en liden Steen under Kanten af den, for at Bierne let kunne komme ind i den. Lagenet hænges over den for at bevare den fra Solen, og er dette ikke nok, og den ellers ikke har Skygge, maae man give den nogen ved at sætte grönne Grene om den. Man gaaer da strax op ad Stigen igien med en Busk Brændenelder i Haanden, feier de Bier, som paa ny have sat sig, bort dermed, og bedækker Stedet med Nelderne; saa følger ogsaa disse Bier med, naar man gaaer ned.

Skulde en Sværm sidde saa höit, at man end ikke med en Stige kan komme til den, saa maae man binde en Hoetyv ganske fast til en lang Stang, og stöde den igiennem Kuben. Omkring Aabningen af Kuben binder man den ene Side af en Serviet eller et andet Klæde. Paa den modsatte Side eller Ende af Klædet fæster man et langt Stykke Seilgarn, som naaer ned til Jorden, og lægger samme tvers over Kubens Aabning, naar man löfter den op, for at fatte Sværmen. Saasnart Sværmen er rystet ned i Kuben, trækker man Klædet, med det deri fæstede Seilgarn, over Kubens Aabning, og Sværmen flyver da ikke ud medens den tages ned. For at kunne ryste Sværmen ned i Kuben, maae den, som er behielpelig ved Rystningen, have de lang Stang, forsynet med en Krog, hvortil man

man og kan bruge en Brendhage, med hvilken han giver et ſtærkt Ryk eller Stød i Grenen, ſaa falde Bierne ned i Kuben.

Har Sværmen ſat ſig rundt omkring Stammen af et Træe, eller paa en Stolpe, eller et andet Sted, hvor man ikke kan ryſte den fra, maae den afſtryges med en Fiervinge; og paa det den desbedre med eet Strog kan afſtryges, drives den ſammen i ſaa liden en Klump ſom mueligt, enten med noget Rog, Malurt eller Brændenelder, ſom ovenmeldt. Kan man faae Kuben faſtgiort ved eller paa den Green, hvor Sværmen ſidder, ſaa drives den let ind i den ved lidt Rog.

Hænger Sværmen ved en tynd Green, ſom man bequemt kan afſkiære, ſaa lægger man den tillige med Sværmen ned i Kuben, og behøver da ikke at ryſte den af. Men Afſkiærningen maae ſkee uden ſtærk Bevægelſe, ellers falde Bierne ned paa Jorden og begive ſig paa Flugten igien.

Sætter Sværmen ſig i et huult Træe eller en huul Green, ſaa maae Omſtændighederne lære, hvorledes man kan faae fat paa den. Kan man ſauge Grenen af, ſaa er det mageligt, at man lægger den med Aabningen for Flyvehullet af den nye Kube, og lader dem løbe igiennem en Poſe eller Sæk ind i Kuben, ved det man driver

driven dem ud af Hulingen ved at banke paa Grenen, eller ogsaa ved at indrive nogen Reg fra den anden Ende. Ligesaa kan man ved Reg drive dem ud af et huult Træe, naar man gior et Hul i Træet nedenfor det Sted, hvor Bierne sidde.

Overalt maae Omstændighederne lære, hvorledes man bedst kan faae fat paa en Sværm, som har sat sig ubeqvemt. Vand og Reg ere altid gode Midler, hvoraf man altid kan betiene sig til at drive dem sammen eller andensteds hen.

Det er ogsaa at merke, at den ene Sværm, dreven af Lugten, gierne sætter sig paa det Sted, hvor en anden Sværm forhen har sat; man gior derfor ret i, om Stedet er ubeqvemt for Fatningen, at bestryge det med ildelugtende Ting, eller bedække det med Malurt, Brændenelder og desl., som de flye.

§. 11.

Undertiden har en Sværm deelt sig i adskillige Hobe, hvilket er Kiendetegn paa, at der er flere Dronninger ved Sværmen. Man fatter dem da alle og styrter dem ud, den ene efter den anden, foran den nye Kube; den folgende Dag vil Bierne selv have valgt sig een af Dronningerne, og dræbt de øvrige.

§. 12.

Digitized by Google

§. 12.

I Stedet for at ryste, drive eller feie en Sværm ind i Kuben selv, hvori den skal blive (§. 10), kan man ogsaa, om man finder det bequemmere, bære sig saaledes ad: Man udbreder et Lagen paa Jorden i Nærheden af det Sted, hvor Sværmen sidder, sætter Kuben derpaa, lægger noget under den foran, saa at den staaer en fingersbreed ophøiet fra Lagenet, paa det Bierne kunne komme magelig ind i den. Naar dette er skeet, saa tager man et snevert Sold, eller i Mangel deraf en Kurv eller en let Ballie, gaaer dermed til Sværmen, og ryster den enten selv, eller lader den af en Medhielper — som overalt ved Biernes Behandling er nødvendig — med et raskt Stød ryste eller feie ned i Soldet, styrter den ud foran Kuben og bestænker den med strax med Vand, for at forekomme at ikke mange af Bierne skulle flyve op. Er Dronningen med iblandt Hoben, saa er den, saa at sige, den første, der gaaer ind i Kuben, og de andre gaae bag efter. Man henter siden ligeledes de øvrige fra Træet, og styrter dem hen til de forrige. De faa, som blive tilbage, drage gierne af sig selv hen til Kuben, eller ogsaa kan man drive dem bort med Rog eller en Busk Malurt.

§. 13.

Det hændes vel og undertiden, at endeel af Sværmen, der styrtes ud foran en paa et Lagen

staaende Kube, sætter sig uden paa Kuben, omkring dens nederste Kant, og at Dronningen er deriblandt. Man søger da at stryge dem ind i Kuben med en Fiervinge, og bestænker dem vel endog lidt med Vand, da de ellers, især om Solen skinner paa dem, let kunde faae Lyst til at drage bort paa nye. Man maae derfor ogsaa, som forhen er meldt, give en nye Kube Skygge, ved at sætte grønt Buskværk omkring den, om den ikke har Skygge af Træer og deslige.

§. 14.

Paa Steder, hvor der ingen Træer forefindes, som Bierne kunne sætte sig i, kan man ophænge een eller to Kuber paa 4 Alen lange Stænger, omtrent 15 til 20 Skridt fra Staderne. I disse Kuber sætter Sværmen sig gierne, og naar en Sværm engang har sat sig deri, saa søge almindelig ogsaa alle andre Sværme derhen. Man kan da magelig fatte saadan en Sværm; thi man behøver kun at tage Kuben ned, og styrte Sværmen ud for den Kube, i hvilken de skulle være. Det forstaaer sig, at Kuberne maae kun hænge løseligen paa Stængerne, saasom paa indslagne Som, at de letteligen og uden stærk Bevægelse kunne tages ned.

§. 15.

Dersom Sværmen ikke er stor nok, og man ønsker at kunne forstærke den med endnu flere af Moder-

Moderstadet, naar man er vis paa, at dette kan undvære dem; saa flytter man Moderstadet en Snees Skridt bort fra det Sted, hvor det staaer, og sætter den unge Sværm paa Moderstadets Sted. Naar saa de Bier fra Moderstadet, som ere i Marken, komme tilbage, stuffes de, og flyve ind til den unge Sværm, og denne tager villig imod dem, da de ere fra samme Stade, som den, og bringe noget med sig; ja endog de, der samme Dag flyve ud fra det gamle Stade, gjøre det samme, hvorved den unge Sværm temmelig forstærkes.

§. 16.

Man maae ikke agte, om Moderstadet derved bliver noget modlyst, holder sig stille i nogle Dage og ikke flyver ud; thi da der altid ere Unger og Æg nok i Kuben, saa forstærkes Moderstadet snart igien, begynder at flyve ud og arbeide med samme Flyghed som forhen; ja man har endog den Fordeel deraf, at der i denne Uvirksomheds Tid dræber de overflødige unge Dronninger, og derved forebygger Efterfværme.

§. 17.

Naar en Sværm, som er fattet, trækker øverst op i Kuben, og strax Dagen efter begynder at flyve og arbeide, saa er det Tegn til, at den

den har sin Dronning hos sig, og at den agter, at blive i Kuben. Men er Dronningen ikke med, eller Kuben har nogen Feil, saasom slem Lugt, Spindelvæv eller saadant noget findes i den, saa bliver den ikke i Kuben, men drager almindelig strax ud og hen til Moderstadet igien. Merker man, at den sidder stille Dagen efter Sværmningen, og at nogle Bier lade sig see ved Flyvehullet, men gaae strax tilbage igien, saa er det Tegn til, at deres Dronning er syg, og saasnart den er død, drage de bort. Hvorledes man i saa Fald kan hielpe en Sværm, skal vises længere hen.

§. 18.

Er den fattede Sværm saa god, at den ikke behøver at sættes paa Moderstadets Sted for at forstærkes, paa den Maade, som nylig er viist, men stærk nok til at kunne hielpe sig selv; saa maae den slet ikke sættes tæt ved Siden af det gamle Stade, hvorfra den er kommen, men nogle Skridt derfra. Heller ikke bør man sætte 2 unge Sværme, som ere komne paa een og samme Dag, eller Dagen efter hinanden, jevnsides, men bedst er det, at sætte den ene i den ene Ende fra sin Moder, og den anden i den anden Ende.

§. 19.

Digitized by Google

§. 19.

Hænder det sig, at en Sværm som har sat sig, er uden Dronning og derfor begynder at drage tilbage til sin Moder, mens man er i Begreb med at lede om Dronningen (§. 9.), saa flytter man hastig det gamle Stade nogle Skridt bort, og sætter den nye Kube med den fundne Dronning i dets Sted, da Bierne trække gladeligen ind til den.

Undertiden flyver Sværmen paa sin Moder igien, fordi Dronningen er blevet tilbage i det gamle Stade, som kan komme deraf, at den enten ikke hastig nok har kunnet finde Flyvehullet, eller ogsaa at den, naar den er kommen uden for, og sandsynlig har seet mørke Skyer, er vendt tilbage; dog hændes dette kun meget sielden. I saa Fald kan man vente Sværmen igien inden 3 Dage, og skeer det ikke, saa er Dronningen dræbt, og man maae da sætte en frisk tom Kube under Moderstadet, hvilket man ogsaa gior, i Tilfælde man slet ikke finder Dronningen, og altsaa ikke kan forhindre Sværmens Tilbagegang til sin Moder.

§. 20.

Undertiden sværme flere Stader paa een Gang, og Sværmene af to Stader hænge sig sammen i en Klump. Maaden man gr derom

Digitized by Google

ffee, og man kan komme til den ene af dem, som allerede har sat sig fast, førend den anden flyver paa den, saa binder man et Klæde om den første; men kan man ikke hindre dem fra at komme sammen, saa fatter man dem i saa mange sammenhefted Kuber, som ere fornødne efter deres Mængde. Ofte dele de sig deri selv; men dersom de blive sammen, er det intet Tab for Eieren; thi en saadan dobbelt Sværm bringer mere Fordeel, end to middelmaadige enkelte, fattet hver for sig.

§. 21.

Indfalder der ondt Veir strax efterat en Sværm er fattet, og det vedholder længere end et par Dage, maae man give dem lidt Honning til Foder, som i de foran beskrevne Kuber kan indsættes under Halmlaaget.

---

5 Kapitel.

Om Efterſværme.

§. 1.

Ofte giver et Stade flere end een Sværm om Aaret; i saa Fald kaldes den første en Forſværm og den sidste en Efterſværm.

§. 2.

I Almindelighed vil man, her i Landet, finde Efterſværme ſkadelige, og de ere det ogſaa; dog kommer det meget an paa Egnen, om den er riig paa Honning; hvorlænge Boghveden endnu kan blomſtre, om det ellers er paa Steder, hvor Boghvede ſaaes; om Veirliget er godt o. dſl. — En Bieeier bør derfor veie ſin Sværm, og derſom den ikke i det mindſte er af 2½ Punds Vægt, og den ſtørſte Boghvede Blomſtring endnu foreſtaaer, er det ikke raadelig at ſætte den til. Derhos bør han tillige agte vel paa Moderen; thi ved Sværmenes Udvandring ſvækkes Moderſtadet, og enhver Sværm, det være ſig For- eller Efterſværm, tager al den Honning med ſig af Stadet, ſom den kan pakke paa ſig, og altſaa lider Moderſtammen for megen Afgang i ſit Forraad, ſom den ſkulde have til Vinteren. Det vil derfor ſom oftеſt indtræffe, at hverken Moderſtadet eller Efterſværmen har Tid og Kræfter nok at indſamle ſig den fornødne Vinterproviant, med mindre Efteraaret ſkulde blive ſaa meget desbedre, ſom dog altid er uvist. Afſætte Efterſværme til Overvintring kan man derfor kun i enkelte Tilfælde vove, og vil man være gandſke ſikker for at lide Tab, gior man bedſt i aldrig at tage Efterſværme af ſine Stader.

§. 3.

Digitized by Google

§. 3.

Til at forhindre Efterſværmningen, og at ſikke en Efterſværm tilbage igien, eller at ſlaae den til en anden Sværm, har man adſkillige Midler:

1) Naar en Forſværm ſættes paa Moderſtadets Sted ſaaſnart den er fattet, forhindres almindelig Efterſværmen, da det forflyttede Moderſtade ſtrax lægger alle overflødige Dronninger, eller Yngelen dertil, ode.

2) Kan man ſtrax om Aftenen, naar et Stade har ſværmet, ſætte en tom Halvkube under det; det nye Rum, ſom Bierne derved faae til at arbeide i, har almindelig gierne ſamme Virkning, nemlig, at de ødelægge de overflødige Dronninger, og Efterſværmen forebygges. —

Vil man ſikke en Efterſværm til Moderen igien eller forbedre en anden Sværm dermed, kan man, ſaaſnart en Sværm er fattet, og alle Bierne ere i Kuben

1) tage en Spanfuld koldt Vand, vende Kuben om, og ſlaae det kolde Vand i Kuben. Paa eengang ere alle Bierne ſtive. Nu helder man dem i et Sold, ſaa at Vandet løber fra dem, og Bierne blive tilbage. Man ſtyrter dem da ud paa et uddredt Lagen i Solſkin, udleder alle Viſerne og bær ſaa Bierne hen for Moderſtadet, da de, naar de leve

op

Digitized by Google

op igien, gaae ind til Moderen. Med de udsøgte Dronninger, kan man hielpe sine viserløse Stader, i Fald man har nogle.

2) Man fatter Sværmen i Kuben, lader den staae til om Aftenen sildig, tager da Laaget eller Dækkelet af, som ligger over Tværpindene, og sætter saa Sværmen under det Stade, som man vil have den forenet med. Paa den øverste kliner man da strax Flyvehullet til, og blæser lidt Reg ind af Sværmens Flyvehul, som nu er underst, hvorved Bierne da drives op i den øverste Kube til de andre, som nu af Røgen faae eens Lugt, og tager imod dem. Om Morgenen derpaa finder man da almindelig den ene Dronning dræbt, men begge Sværme derimod at være blevne til eet Folk. Have de Rum nok i den øverste Kube, som dog er meget sielden, tager man den underste Kube fra dem, ellers lader dem man beholde begge.

3) Naar man har fattet en Sværm, sætter man Kuben med den om Aftenen i en dertil giort aaben Træestol, saaledes, at den øverste Deel med Laaget vender ned ad mod Jorden og Mundingen i Veiret. Derpaa tager man det Stade, som man vil have Eftersværmen ind til, og sætter Mundingen deraf accurat paa den opad vendte Munding af Sværmens Kube, og for at ingen Bier skal komme ud stopper man baade begge Flyvehuller til og

hin-

binder om Kubene med et Hoandklæde, hvor de staae sammen, og banker derpaa løseligen rundtomkring paa den nederste Kube. Bierne løbe da op i den øverste. Man bliver ved med Bankningen, til man ikke hører nogen Brummen mere i den underste Kube, da man tager den øverste fulde Kube af, og sætter den hen paa det Sted den skal staae paa, og man finder da om Morgenen den ene Dronning dræbt.

4) Endnu kan man i en god fast Jord eller leeragtig Grund, giøre et Hul, 1½ Qvarteer dybt, men ikke videre omkring, end netop saa vidt, som Kuben er i Omkreds. Om Aftenen, i Mørkningen, tager man Kuben med Sværmen i, holder den med Mundingen ned over Hullet i Jorden, og slaaer nogenledes stærkt med Haanden oven paa Laaget, da alle Bierne i en Klump falde ned i Jorden. Man maae da strax have det andet Stade tilrede, i hvilket man vil have Sværmen op, sætte det over Hullet, tætte det omkring Kanterne, saa vil Bierne om Natten foreenes til eet Folk.

§. 4.

Disse her anførte Maader at slaae Sværme sammen paa ere alle gode; men naar et Stade allerede har bygget Kager, fyldte med Honning, gier

gior man bedst i at bruge en af de under No. 2 og 3 anførte Maader; thi dersom man valgte den under No. 4 omnævnte, saa vilde Honningen let falde ned og da quæle og trykke mange Bier ihjel. I hvad Maade man bruger, maae man flytte Kuberne om Morgenen tidlig i Dagbrækningen, paa det de kunne staae paa det Sted, hvor Stadet, som Sværmen er jaget op til, tilforn stod, inden Bierne begynde at flyve.

§. 5.

Man kan saaledes baade jage en Efterſværm op til sin Moder igien og til et fremmed Stade, som behøver at forbedres. Treffer det sig saa, at man har 2 Efterſværme, hver af sit Stade, bør man skifte om med dem; fordi et fremmed Stade dræber snarere og visſere den overflødige Dronning. Skal en Efterſværm slaaes til sin Moder, gior man bedst i at bie et par Dage, inden Operationen foretages. Det har da glemt Lugten og holder Dronningen for fremmed.

6. Kapitel.

Om Magazin-Behandling, Aflægning og Afdrivning.

§. 1.

Somme Aaringer treffer det ind, at Bierne meget vanskelig sværme. De bedste Sværme ligge meget længe for, spilde den bedste Aarstid til at samle Forraad ind, og sværme enten slet ikke, eller dog saa sildig, at hverken Sværmen eller Moderstadet kan faae Tid til at indsamle Vinter-Proviant. For at raade Bod paa denne fortrædelige Omstændighed, har man fundet paa adskillige Konster, hvorved man tvinger et Biestade til at afgive Sværmen eller at dele sig. Dette skeer ved Aflægning og Sværmenes Afdrivning, som lettest lader sig iværksætte naar man bruger de her omtalte smaae Kuber, som ere aabne i begge Ender, og indfører den saakaldte Magazin-Behandling.

§. 2.

Denne Magazin-Behandling bestaaer blot deri, at man giver et Stade, som næsten har fuldbygget sin Kube, en nye tom Kube under sig til at bygge i, og fortsætter denne Undersætning

til

Digitized by Google

til man faaer 3, 4, 5 Kuber oven paa hinanden, som man da kalder et Magazin af 3, 4 eller 5 Etager.

§. 3.

Man har herved kun blot at iagttage, at man ikke sætter nogen nye Kube under, forend Bierne have bygget den forrige paa 1¼ til 2 Tommer nær fuld ned til Bunden; da de, om man sætter under før, gierne blive modløse, fordi de merke, at de have for stort ledigt Rum. Længere, end som sagt er, maae man dog ikke heller bie, da Bierne ellers giøre Anstalt til at sværme; men sætter man under til rette Tid, lægge de de overflødige Dronninger ede, og i Stedet for at sværme, bygge de med samlet Magt ned i de underste tomme Kuber.

Naar man har sat den nye Kube under kliner man det øverste Flyvehul til, da der kun maae være eet Flyvehul; hen i Juni Maaned tager man den Træbrikke bort, som ligger over det hullede Blik i den øverste Kube, for at give Bierne Luft, og at den stærke Qvalm, som de mange Bier foraarsage kan trække bort, da Stadet ellers deraf let kan gaae ud. Saasnart de første 14 Dage af Julii Maaned ere forbi, sætter man kun halve Kuber under af Gangen, og naar Bartholomæi Dag er forbi, er det ikke raadeligt at

te mere under i det Aar. Dog kommer det
get an paa Veirliget og Egnens Beskaffenhed
denne Regel noie bør følges, da dette kan
aarsage en Forskiel af 3 til 4 Uger. I Hede-
ine have Bierne 4 til 5 Uger længere og sildi-
re Næring, end der, hvor ingen Hede er.
ihver bør altsaa giøre et fornuftigt Overslag,
'e vente for meget, saa vil han altid fare bedst.

§. 4.

Henimod Slutningen af September Maa-
d, vel ogsaa først i October Maaned, naar
t begynder at blive koldt, trække Bierne sig
erne ned, og man vil da finde, at den øverste
ube eller Etage er ganske fri for Bier, og fuld
Vox og Honning. Denne kan man da tage
rt, og lade Resten staae Vinteren over. Det
n vel ogsaa hændes, at man kan tage den øver-
: Kube før bort, og seer man i saa Fald, at
n underste Kube næsten er fuldbygget, saa kan
an vel endnu sætte en heel eller halv Kube un-
r, alt efterson Veirliget og Egnen giver An-
dning til at formode, at Bierne endnu kunne
ıae indsamlet; men sikkert er det dog ikke at
ge Kuber oven af førend ved Michelsdags
.ider.

§. 5.

Digitized by Google

§. 5.

Man seer let, at denne Behandling har adskillige Fordele. 1) Et saadant Stade kan ikke let i noget Aar komme til at lide Mangel, da det altid er vel forsynet med Honning, har Folk nok til Arbeide og kan holde Varmen. 2) Man faaer reen Honning og reent Vox, og man har ikke nødig at dræbe Bierne; thi ved det man stedse tager den øverste og ældste Kube bort, kunne Kagerne ikke blive for gamle. 3) Man kan om Efteraaret let hielpe et svagt Stade, ved at tage en fuld Kube fra et Magazin-Stade, og sætte den til det svage. 4) Magazinstader blive ikke utilforladelige, og ingen Rovbier, ingen Orm skader dem. 5) De give neppe Efterswarme.

§. 6.

Uagtet det er rart, at Magazinstader swarme, naar man kun passer paa at sætte under i rette Tid; saa kan en Bieeier, som ønsker at see Antallet af sine Stader formeret, dog meget gierne ved Magazin-Behandlingen opnaae sit Øiemerke, som skeer ved Aflægningen.

§. 7.

Magazin-Aflægningen bestaaer deri, at man bruger de Kuber, som er Magazinbestaer,

af i 2 Deele, og giver hver af Deelene en nye Kube under sig, saa at man paa den Maade faaer 2 Stader af eet.

Man har adskillige Maader at iværksætte Magazin-Aflægningen paa, men følgende er den letteste og sikreste: Naar et Stade bestaaer af 3, 4 til 5 Kuber, og man erfarer, at Bierne have bygt den underste Kube fuld og lagt Æg og Kager i samme, som man, ved at see op i Kuben, let kan blive vaer; saa løsner man en Dag, naar Veiret er godt, i Tilfælde at Kubernes Antal kun er 3 eller 4, Bindhagerne og Leeret imellem den underste og de øverste Kuber, saa at disse sidste kun blive sammenhængende og den underste bliver gandske løs for sig selv; og paa det ingen Bier skal undløbe, kan man sætte et Stykke gienneinhullet Blik for Flyvehullet. Ydermere skiær man den over med en stærkt anspændt Messingtraad, som man lader glide hen paa Kanten af den underste Kube. Naar Stadet saaledes er deelt; trommes noget sagte omkring med Fingrene paa den underste Kube, og en Medhielper, som er ved Haanden, løfter derefter de øverste sammenhængende Kuber op, og bær dem hen paa et andet Sted. Imidlertid lægger den anden strax et Dækkel med sit hullede Blik i over den tilbageslaaende Kube, og sætter et Halmtaag derover. Man har da saaledes af eet faaet to Stader. Har Stadet 5 Etager, saa afta-

afteges de 3 øverste og de to underste blive staaende.

§. 8.

Man seer let, at et lykkeligt Udfald af den hele Sag især kommer an paa, at hvert Stade faaer sin Dronning og et tilstrækkeligt Antal Bier, samt at de have Tid til at indsamle Vinterforraad. I Henseende til Dronningen, som ethvert Stade bør have, saa kan man være vis paa, at den Dronning, som findes i et Stade, der aflægges, ved den Urolighed, som Stadet ved Aflægningen kommer i, løber op i de øverste Kuber, og dette Stade har altsaa sin Dronning. I den underste aflagte Kube, som har Æg og Unger, ere ogsaa sikkert Dronningæg eller Unger, og Bierne, som nu merke, at deres gamle Dronning er borte, søie strax Anstalt til at udklække sig en nye; altsaa er dette ogsaa forsynet med Dronning. Hvad Antallet af Bier angaaer, saa, endskiønt der ikke findes saa mange i de ovenaftagne Kuber, som den underste tilbagestaaende, have de derimod saa meget større Forraad af Honning, og desuden er en Mængde Bier løben op i dem ved den Larm, som Aflægningen foraarsagede; den underste Kube derimod har Unger og Æg, som snart blive udklækkede, og desuden søge alle de, som ere i Marken, hen til den, naar de komme hiem.

§. 9.

§. 9.

I Henseende til Tiden, naar Aflægningen bør skee, da kan den allerede foretages sidst i Mai paa de Steder, hvor der er rigelig Næring for Bierne; men ellers er Junii Maaned den bedste Tid dertil, hvorved er at merke, at man, førend man skrider til Aflægningen maae være vis paa, at Stadet har den omtalte Egenskab, at det med Nytte kan aflægges, nemlig, at det har fuldbygget den nederste Kube, og har Æg og Unger i samme. Hvad Tiden paa Dagen angaaer, saa synes Formiddagen imellem Kl. 8 og 11 dertil bequemmest. Man faaer da Dagen over ogsaa flere Bier til Aflæggerne.

§. 10.

Naar man har foretaget Aflægningen som den her er beskreven, saa hensættes de øverste aftagne sammenhængende Kuber paa et andet Sted i Haugen i samme Linie, de for stode, og med et giennemhullet Blik lukkes for Flyvehullet indtil Solen er gaaet ned. De følgende Dage flyve vel endeel hen til det gamle Stade, men der bliver dog almindelig ved Dronningen og Yngelen saa mange tilbage, at det kan hytte sig. Skulde man merke, at det forøkkes for meget, flytter man det noget hen paa den gamle Plads, og

det

det andet derimod noget borte derfra, saa faaer man Bier nok.

§. 11.

Den eller de paa det gamle Sted tilbageblevne Kuber giver man strax en tom Halvkube under, paa det de Bier, som kommer fra Marken, kunne faae Plads; og naar denne halve Kube er fuld, som ofte allerede Feer den første Aften, sætter man atter en halv Kube under.

§. 12.

Af det som allerede er anført, seer man Fordelene ved denne Magazin-Aflægning. Aflæggeren er, nemlig, saa god som en Sværm, og man afhielper altsaa derved det Tab det forgaarsager, naar Bierne i lang Tid ligge for, og lade den bedste Tid af Sommeren gaae bort inden de sværme. Ogsaa er Aflæggeren allerede forsynet med Vox, Yngel og for det meste ogsaa med Honning, saa at den med des større Fyrighed kan arbeide; men skulde den ingen Honning have, og der efter Aflægningen indfaldt slet Veir, bør den for Yngelens Skyld fores stærkere, end en frivillig Sværm.

§. 13.

§. 13.

Den her omtalte Magazin-Behandling forudsætter, at man bruger de foran beskrevne smaae Kuber, som ere aabne i begge Ender, lige vide, have Tverpinde i den øverste Straaring, og kunne skilles ad; men da ikke alle bruge disse Kuber, saa vil det ikke være af Veien at vise, hvorledes man ogsaa kan raade Bod paa den Ulei-lighed, som Mangel af Sværmningen foraarsager, naar Tilfælde man bruger de gamle Kuber. Man kan, til Forskiel paa Aflægningen, kalde dette Afdrivning, fordi det er at tvinge en Sværm fra et Stade, som det endnu ikke havde i Sinde at give godvillig fra sig, og skeer paa den i næste Paragraph beskrevne Maade.

§. 14.

Naar man i den almindelige Sværmetid har et godt Stade, som har fuldbygget sin Kube lige ned til Standbrædtet, og man seer, at Bierne sidde paa de nederste Kager og belægge dem — enten de ligge for eller ikke, gior intet til Sagen, da dette ofte allene skeer af Varme — saa vælger man en god varm Dag og stille Veir, da man om Eftermiddagen imellem Kl. 4 og 7 løfter saadant Stade gandske sagte og forsigtig op, og lægger et Stykke Træe eller Steen under Kuben, saa at den kan komme noget op fra Stand-

brød-

brødtet, efterat man i Forveien har tilstoppet Flyvehullet med Græs, eller ogsaa sat et giennemhullet Blik derfor, at ingen Bier kan komme ud deraf. Naar dette er giort, maae man være i det mindste et par, som med Røg af Tobakspiber kan drive ej allene alle Bierne ind, som komme og ville ud, men endog jage dem inden for høit op i Kuben imellem de øverste Kager, hvilket let lader sig giøre.

Naar man nu fornemmer, at Bierne ere saaledes drevne op, tager man Kuben gandske i Veiret fra Standbrædtet, og vender den, men meget forsigtig og jevnt, om, at ikke Kagerne indvendig skal gaae løse eller komme af lave. — Medhielperen maae imidlertid blive ved med brav Røg at holde Bierne oppe imellem Kagerne, hvor de ere hendrevne, og under Geleide af denne Røg gaaer man gandske langsomt hen med den omvendte Kube til et skyggefuldt Sted i Haugen hvor man i Forveien har gravet et Hul netop af den Runding og Størrelse, at maa kan sætte denne saaledes omvendte Kube ½ Quarteer ned i, saa at den staaer fast. Saasnart dette er giort, har man en anden Kube tilrede, hvis Munding passer accurat til Mundingen af denne omvendte fulde Kube, hvori man har sat et giennemhullet Blik for Flyvehullet, denne sætter man da, som meldt, med Mundingen oven paa den anden, og paa det at ingen Bier skal komme ud imellem disse 2 Kuber, binder man et Haandklæde derom kring.

Der-

Derpaa giver man sig til med Fingrene eller smaae Pinde at tromme rundt omkring paa den nederste fulde Kube, og det saa nær ved Jorden, som man kan komme til, hvilket man bliver ved med uafbrudt i 8 til 10 Minutter, da Bierne tilligemed deres Dronning ved denne ideelige Allarm blive jagne op i den øverste Kube, som man kan høre ved at lægge Øret til den, og de summe brav deroppe. Naar man da mærker det, kan man, for at blive vissere i sin Sag, aabne Lidet af det tilstoppede Flyvehul i den underste Kube, og kommer der da mange Bier ud, saa maae man lukke til igien, og begynde at tromme paa Kuben igien, ligesom før; men komme faae eller ingen ud, saa er det Tegn, at de ere rigtig nok komne op i den øverste.

Man tager da denne øverste Kube af, hvorl man vil finde, at Bierne nu hænge i en Klump ved Benene af hinanden, ligesom en Sværm pleier at hænge, og derfor tyger man dem inet meer, da sligt kun var at bringe dem i Uroelighed; men man sætter Kuben med dem ned paa et Lagen eller en Dug med det gjennemhullede Blik for Flyvehullet, saa at ingen kan komme ud, og lader dem saaledes staae til om Aftenen, da man flytter dem hen paa det Sted de skal staae, men saa langt fra det nuværende Stade som mueligt.

Den gamle Kube derimod, som man jog Bierne udaf, sætter man hen paa sit forrige Sted igien;

igien; og da den, foruden Honning, ogsaa har en Mængde Æg og Unger, som inden kort Tid blive fuldvorne, og desuden alle de Bier, som vare i Marken fra Stadet, samle sig til den, saa bliver den inden kort Tiid fuldkommen befolket, og er i ligesaa god Stand, som et Stade, der frivillig har givet sin Sværm fra sig.

§. 15.

To Ting maae man endnu erindre herved. 1) At saasnart man tager den Kube bort, som Afdrivningen skal skee ved, sætter man en tom igien saa længe paa dens Sted, at de Bier, som imidlertid komme hiem fra Marken, kan have at flyve i, som man da igien tager bort, naar man, efterat Afdrivningen er skeet, sætter den gamle paa sit Sted. 2) Maae man og see efter, naar man har sat Afdrivningskuben paa Hovedet i det Hul, som er giort i Jorden, om ingen af Kagerne ere komne af Lave, og ligge hen paa hinanden, saa at Bierne ej kan komme ud imellem dem; thi om saa skulde være, maae man sætte en liden Spaan ind for at holde dem fra hverandre, saa at Bierne overalt kan faae frie Udgang til at løbe op i den tomme Kube, som man sætter oven paa, for at drive dem op i.

Beskrivelsen er ellers vanskeligere end hele Forretningen i sig selv; thi naar man ikkun ac-

cer

ter, at Stadet, man vil drive Sværmen fra, har fuldbygget sin Kube, og man tager denne varlig op, og vender den forsigtig, saa at Kagerne ei faae Skade, dernæst at man kun brav med Røg driver Bierne op imellem Kagerne til man har faaet sat den tomme Kube over, og endelig, at man uafbrudt holder ved at tromme med Fingrene eller smaae Pinde paa den ommeldte fulde Kube, saa har Sagen ingen Vanskelighed, og er et meget got Paafund for at faae Sværme i rette Tiid af sine Stader, i steden for de ellers ofte ved lang Foreliggen spilde den bedste Tid.

Om der bliver et par Nævefulde Bier tilbage i den gamle Kube, det hindrer ikke, naar kun de fleste ere komne op i den tomme og har Dronningen med sig, hvilket sidste man kan kiende derpaa, at de hænge ved Beenene af hinanden i en Klump.

§. 16.

Afdrivningen kan ellers ogsaa foretages paa følgende Maade:

Rundt omkring den Kube, hvori Bierne skulle jages ind, befæstes et Haandklæde med smaae Søm, dog saaledes, at man trækker det en Haandbred op over den anden Kube, naar denne sættes oven paa. Denne tomme Kube sætter man med Toppen ned ad i et Underlag, eller i en af de sextommede Kuber; det er ligeme-

Digitized by Google

meget høort den staaer, naar den kun staaer fast. Nu tager man uden Regning den fulde Kube fra Standbrædtet, sætter den paa denne ledige Kube, og trækker Handklædet omtrent en Haandsbred op over denne Kube, og befæster det med smaae Søm, som man allerede har stukket fast i den underste Kube, for at have dem ved Haanden, saa at ingen Bier kan komme ud deraf. Dette Arbeide foretager man altid bag Standbrædtet. Medhielperen sætter imidlertid en tom Kube paa Standbrædtet med Halmkappen over; thi ellers vil de fra Marken kommende Bier gierne falde paa de hosstaaende Stader. Nu vender man begge Kuber om, saa at den tomme Kube kommer oven paa, og gaaer gandske sagte hen med den paa et skyggefuldt Sted, under Træer eller i et Lysthuus som alt er det samme, og sætter den paa en nedlagt Stoel, eller ogsaa igien i en sertommed Kube paa Bordet. Nu begynder man at tromme med Fingrene eller med et par smaae Stokke. Man vil nu snart høre en Summen, men man troe kun ikke, at Dronningen derfor er oven i, men dette er sikkert Kiendetegn paa, at den gaaer op, naar der paa eengang ved den ene Side af Kuben opkommer en stærk Susning, som er meget stærkere end al Susning eller Summen tilforn, og dette skeer undertiden efter et Qvarteers Forløb, ja undertiden endog sildigere; thi de ere ikke altid følelige. Den, som endnu ingen ret Erfaring har, kan vel engang flyde

Kla-

Klædet ned, og løfte den øverste Kube lidt op. Komme der nu strax nogle Bier ud, og ere vrede, saa er den endnu ikke oppe, og man begynder altsaa at tromme paa nye, men kommer der kun et par, eller ogsaa slet ingen, og ere ikke vrede mere, saa er den oven i; men man løfter ikke Kuben op paa den Side, hvor den stærke Sommen er, for ikke at skille dem fra hinanden, i Fald de ikke skulde være alle oppe. Man kan løfte den øverste Kube temmelig høit op, og see ind deri; thi nu ere Bierne frygtsomme, og ingen vil stikke mere. Nu løsner man Haandklædet paa begge Kuber, og sætter den øverste paa et udbredt Lagen paa Bordet, binder det sammen oven over Kuben og lader den staae stille. Derpaa kan man gaae hen i Solen med den gamle Kube og besee den indvendig, om den endnu har temmelig mange Bier, som kunne belægge Yngelen, om den har tildækkede Viserhuse, eller ogsaa unge Visere i aabne Celler, og om Kuben er fuld af tildækket Yngel; for en Kiender og Liihaver er der altid noget at see. Nu sætter man denne gamle igien hen paa sit forrige Sted; den Kube, som har staaet der saa længe, og hvori de Bier ere, som ere komne fra Marken, sætter man omvendt foran det gamle Stade, saa flyver de ud, og trække ind til Moderen igien. Nu gaaer man igien hen til Afslæggeren; dersom man i Forveien har veiet Kuben og Klædet, og veier den nu igien, saa veed man gandske vøie, hvor

stærk

stærk Aflæggeren er. 4 Pd. er en god Aflægger, har man 5 Pd., saa har man gierne udbanket for meget; dog skader det ikke meget, som jeg siden skal vise. Nu har man den Kube eller Kasse, hvori Bierne skal ind, ved Haanden, og sætter den paa den ene Ende af et Bord, men Bordet maae være hen ved 3 Alen langt, at man kan have Plads. En Skaal med Vand, hvori der ligger en Haandfuld sammenbundne og med Løv bevorne Riisqviste, maae ogsaa være ved Haanden. Man kan ogsaa lægge rundt omkring paa Kanten af Bordet Brændenelder, saa løbe de ikke saa stærkt ned af Bordet. Nu løsner man Lagenet fra Kuben, og støder med et stærkt Stød den hele Sværm ½ Alen ud fra Kuben paa det blotte Bord, hvor ingen Lagen maae ligge thi ellers blive mange Braadde siddende i Lagenet og bestænker dem med Vand, men kun lidet. Strax løbe Bierne hen i Kuben. En passer paa foran Kuben, naar de komme gaaende, og leder efter Dronningen; en anden leder i den store Hob; skulde de komme for stærkt, trækker man Kuben noget tilbage, saa kan man bedre see den. Naar man har fundet den, kan man lade den løbe omkring paa Haanden, i Fald man ret vil bese den; ellers hielper man den hen til Flyvehullet, saa vil snart den hele Sværm trække ind, hvilket den desuden gior, naar den ikke er hos den. Finder man den ikke, er det bedst at give Sværmen til Moderen igien, og Arbei-

det er da forgiæves. Her vilde altsaa Henflytningen ¼ eller ½ Miil bort være meget skadelig, og den hele Sværm mistes. Thi det kan tildrage sig, at Dronningen ved denne Aarstid er død af at lægge saa mange Æg, og at der altsaa virkelig ingen er i Stadet. Det kan ogsaa treffe ind, at der ere to Dronninger, hvoraf man giver Moderen den ene igien, og den behøver da ikke at udklække sig nogen. Man sætter Aflæggeren altsaa, naar det kan lade sig gjøre, henved 20 Skridt bag ved Moderen, ogsaa i samme Rad, men dog saavidt derfra som mueligt. Nu maae man give vel Agt den anden eller tredie Dag, om der skulde være gaaet for mange Bier til Moderen igien. Skulde dette være skeet, saa hielper man sig strax paa denne Maade, at man om Formiddagen Kl. 10 eller 11 sætter Aflæggeren hen paa Moderens Sted, og Moderen igien hen paa Aflæggerens; Aflæggeren bliver da stærk nok igien, og dette gaaer af uden nogen Strid.

Denne Aflægning foretager man helst om Formiddagen Kl. 10 eller 11, fordi Bierne da bedst lade sig behandle. De ere langtfra ikke saa vrede; heller ikke ere Kagerne saa blode, som om Eftermiddagen. Man behøver altsaa ikke at frygte for, at de skulde lægge sig sammen. Man kan vel foretage den om Eftermiddagen, især i varmt Veirligt, men saa bliver Bierne

ret

ret vrede, og anfalde en i hundrede Tal; derimod naar man aflægger om Morgenen, ere ofte ikke 10 opfløine. Men naar det er koligt i Lufften, gaaer det ogsaa an om Eftermiddagen.

Overhovedet gior denne Behandling den, der ret veed at omgaaes dermed, til en ferm Bievarter. I Tilfælde, at man vilde copulere to unge Sværme, hvo vil da vel sætte længe paa hinanden og banke ud, og da endnu altid være i Frygt for, at Dronningerne dræbte hinanden. Her efter denne Behandling gaaer man langt sikkrere tilværks; man sætter hen imod Aftenen det Stade, som skal forstærkes, paa Bordet, om Sværmen ogsaa harværet 8 Dage deri, det skader ikke. Naar man nu vil forstærke den med en Efterſværm, som har sværmet samme Dag, saa støder man samme ud paa Bordet foran hiin, saa løbe de strax hen til den anden Kube; nu opleder man Dronningen og tager den bort; efter en halv Times Tid ere de alle foreenede sammen, og nu sætter man det forstærkede Stade hen paa sit Sted igien, saa er Copulationen skeet.

Angaaende det gamle aflagte Stade maae endnu anmerkes, at man i de første 8 Dage efter at det er bleven aflagt, seer flittig til, om der ogsaa sætter sig Orme nede paa Randen af Ku-

vell; thi da den kun er svag paa Bier, saa vil dette Utøi i denne Tid gierne formere sig *).

7 Kapitel.

Om Biernes Sygdomme.

§. 1.

Bierne kunne, som alle andre Skabninger blive syge; dog ere deres virkelige Sygdomme til al Lykke, kun faae. Deres simple Næring af Planternes og Blomsternes bedste Saft bevarer dem i Almindelighed for Sygdomme. Kun slet Behandling og urent Foder foraarsager dem ofte Vadt. Man sørge kun for at faae og vedligeholde gode folkerige Stader, og lade dem have godt Forraad af Honning, saa vil man kun erfare Midet til Sygdomme hos dem. Befrygter man Upasselighed hos et eller andet Stade, saa foreener man det kun ved Uddrivning med et andet, der har muntre Bier, og man vil finde, at dette er det bedste Middel, som altid hielper. Det

*) Den første af de her beskrevne Afdrivningsmaader den, som Hr. Konferentsraad Fleischer har beskrevet; den anden bruges af den bekiendte duelige og kyndige Bieeier Ebeling paa Gravensteen.

Digitized by Google

Tab man synes at lide ved at have et Stade færre, erstattes ved det andet Stades Forstærkning. Man bør ikke vente meget af Medicin for Bierne. Det eneste, hvad man i al Fald kan bruge for svage Bier, er Honning, blandet med lidt god Gammelvin. Honningen i og for sig selv er Biernes eneste Universal-Lægemiddel, ligesom den er deres Hoved-Næring. De blive strax muntrere, naar man giver dem noget deraf, og Vinen styrker dem tillige. Naar man har givet et Stade, som synes at være sygeligt, reen Honning med lidt god Vin, og det ikke strax bliver muntert og flittigt, saa bør man uden Ophold forene det med et andet.

§. 2.

Imidlertid maae her dog anføres noget deels om foregivne, deels om virkelige Sygdomme hos Bier; som dog ikke let paakomme andre end dem der ere svage.

En af de Svagheder, som man paastaaer at Bierne meest plages af, er Durkløb. Den kiendes derpaa, at ikke allene Standbrædtet og Kubben udvendig, især Flyvehullet, er besat med en mørkebrun Ureenlighed, men endog Kagerne indvendig ligesom overtrukne med samme, og som da lugte slemt. I saadant Stade ere Bierne ogsaa matte, og mange falde halv døde ned til Jorden. Dog maae man vel kielne denne Ureenlig-

lighed fra deres sædvanlige Ureenlighed, som falder mere lysebrun; denne sættes ikke indvendig paa Kagerne, og almindelig stille de sig ved den i deres Flugt. Denne Sygdom har formodentlig sin Oprindelse af, at Bierne ere alt for tæt indelukkede om Vinteren, da Luften i deres Boliger, naar den frie Luft aldeles udelukkes, anstikkes og foraarsager denne Sygdom hos dem; ligeledes vedvarende ondt Veir langt ud paa Foraaret, som afholder Bierne fra at komme ud og rense sig, naar de ere opvaagnede af deres Vintersvale. Mangler derfor vel i, saasnart Sneen om Foraaret er af Jorden, ikke længere at lukke for sine Bier, men lade dem, ved indfaldende godt Veir, have Frihed at komme ud og rense sig. Ellers holder man for det bedste Middel mod denne Sygdom Honning, blandet med Viin, et par Troyer Saffran og lidt revet Muskatnød, som sættes ind til det syge Stade oven i de foran beskrevne Kuber, paa samme Maade, som naar man indsætter Foder til dem.

§. 3.

Det kan vel hændes, at Bierne i et Stade blive stive og livløse af Kulde, men dog er det ikke uden saadanne Stader, der mangle baade Folk og Honning, som dette Onde træffer. Bliver man dette vaer paa en Tid, da andre Bier flyve ud, saa maae man bære et saadant Sta-

Stade ind i en maadelig varm Stue, sætte et giennemhullet Blik for Flyvehullet, og give nogen lunken Honning, blandet med Viin ind til dem. Men for at forekomme dette Onde, er det altid bedst, at man seer til at have gode folkerige Stader.

Kiendetegnet paa denne Stivhed og Mathed, især naar den har sin Oprindelse af Sult, er deres sagte, langtrukne og hvislende Summen, som de lade høre, naar man pikker med Fingrene paa Stadet; dernæst deres tynde, udtørrede Legemer, som de trække sammen naar man rører ved dem, og endelig Bagdelens Opløsning, hvoraf de stikke Braadden ud, hvilken de da ikke saa hastig kunne faae tilbage igien.

§. 4.

Biernes Yngel kan, inden den kommer til Fuldkommenhed, ofte raadne i Cellerne. Dette kalder man Fuulyngel (Faulbrut). Den kiendes derpaa, at de tynde Laag, hvormed Cellerne ere tilspundsede, imedens Ormen skal forvandles til Bie, falde ind i Midten, og faae der en Fordybning. Man inddeeler den almindelig i den kolde og den varme, som begge ere meget skadelige, naar de tage overhaand, men især den første. Man er endnu ikke aldeles eenig om Aarsagen til dette Onde; men sandsynligt har det sin Oprindelse enten af Mangel paa fornøden Var-

Varme i Kuben om Foraaret, naar den meste Yngel udklækkes, eller ogsaa af Mangel paa fornoden Luft til at fordele den ved Varmen i Stadet foraarsagede Qvalm, ligesom den vel muligen ogsaa kan opkomme af fordærvet Foder, som Bierne faae og som har Indflydelse paa Yngelen.

Til at forebygge denne Sygdom, er intet Middel bedre, end at bruge de smaae her foran beskrevne Kuber, da man deri letteſt kan give dem den fornødne Varme i den Tiid Yngelen udklækkes, og ved at aabne för det gjennemhullede Blik oven i Kubet, tilveiebringe den nødvendige friske Luft i samme. For reent og godt Foder, naar Bierne trænge til at föres, maae for alting sörges. Nogen fordærvet Yngel finder man næsten i alle Stader, endog i gode, og er ikke synderlig skadelig, da den i folkerige Stader snarere tørrer ind, end raadner, og Bierne skaffe den snart af Veien og rense Cellerne. Men naar Fuulyngelen tager Overhaand, som dog ikke gierne skeer uden i svage Stader, saa er intet andet Raad, end at drive Bierne ud og foreene dem med et andet godt Stade.

Det forstaaer sig af sig selv, at man ikke kan udpresse denne med raaden Yngel blandede Honning, men man bør give den til Priis for Bierne, som nok forstaae sig paa at trække det bedst ud deraf.

§. 5.

§. 5.

Ligesom næsten alle Dyr og Insecter have deres Lus, saa ere Bierne ogsaa undertiden ikke uden denne Plage, især i meget tørre Sommere. Dette rødagtige Utøi sidder som smaae fine Korn paa Ryggen af dem, undertiden længe ubevægeligt, men kan løbe meget stærkt. Bierne gjøre sig ofte megen Umage for at blive af dermed, men den er for det meste forgieves, naar andre ikke stille dem derved. Man kan see paa deres Bevægelser, at denne Plage maae være dem smertefuld. Det er kun især svage Stader, som anfaldes af dette Onde.

Hvoraf det har sin Oprindelse er ubekiendt, men naar det tager Overhaand, saa ere gode Raad dyre; thi man bør ikke drive saadanne med Lus besængte Bier ind til andre sunde. At drive dem ud, bade dem i Vand og siden igien oplive dem, er vel gierligt, men forbunden med saa mange Omstændigheder. Bedst er det derfor kun at føre dem med Honning og Vinr; de dræbe da nok efterhaanden stille sig selv derved. Men for alting sørge man kun for gode og folkerige Skader, saa vil Bierne kun sielden rammes af dette eller noget andet Onde.

§. 6.

§. 6.

Til Biernes Sygdom kan ogsaa regnes den Omstændighed, at de have mistet deres Dronning eller Viser, hvilket da kaldes Viserløshed. Naar man betænker, at denne Dronning er den eneste Moder til alle Arbeidsbier i et Stade, saa seer man let, hvad Skade det er, naar denne er borte, da Stadet af Mangel paa den fornødne Yngels Tillæg maae gaae under, i Tilfælde der ikke ere Viser-Æg eller Unger i Kuben, hvoraf en nye kan udklækkes i dens Sted.

Aarsagerne til Viserløshed kunne være adskillige. Viseren kan døe af Ælde eller Sygdom ligesom en anden Bie; ofte dræbe de hinanden, naar to Sværme flyve sammen, og oftest seer det, at de Stader, som man tager Efterstærme af, jage i Hidsighed alle deres unge Visere ud, og beholde ingen tilbage. —

Viserløshed kiendes derpaa, at et Stade strax taber sin Munterhed og Fyrighed til at flyve og trække, naar Veiret er godt. Naar man mærker dette, har man Aarsag til at fatte Mistanke, at det enten er plaget af Orm, eller er viserløst. Det er da ikke vanskeligt at forvisse sig nærmere om Viserløsheden; thi naar man kun beseer det nøiere, og bliver vaer, at en Bie efter den anden løber

børe frygtsom uden for Flyvehullet omkring, ligesom de ledte efter noget, og strax ind igien, saa vil man finde, naar man løfter Kuben i Veiret, at de staae og trække Forbenene op paa Vorterne, og det adspredte, ikke i nogen Klump. Blæser man da lidt Røg ind til dem, suse og bruse de vel, men uden at trække sig sammen i en Hob. Viseren er da gandske vist omkommen, og de have ikke nogen nye at kunne udklække igien. Hos en ung Sværm kiender man og Viserløshed derpaa, at Kagerne ere byggede forkerte i hinanden, nogle lange, nogle korte, og sidde meget uregelmæssig. I Forgaard og Efteraarstid er Viserløshed farligst, thi om Sommeren kunne de udklække sig en nye, og derfor fornemmer man paa den Tid almindelig heller ikke noget dertil.

Viserløshed i et Stade afhielpes bedst, hastigst og lettest, naar man sætter det viserløse Stade hen under et andet Stade, som har sin Dronning. Til denne Forening kan man vælge det svageste, da det nu derved bliver ansælig forstærket. Men vil man ikke giøre dette, saa kan man, om man har Magazin-Kuber, hielpe det paa den Maade, at man fra et Magazinstade tager en Kube, hvori der er Viser-Æg eller Unger, og sætter denne under det viserløse, hvoraf Bierne, da snart ville udklække sig en nye Dronning. Har man ikke saadanne Magazinkuber, bør man see under sine andre Stader, om man

der

der i Kanten af Kagerne kan see en tilspundset Dronning- eller Viser-Celle, (den vises paa Kobberstykket Fig. 2) som man skiær behændig ud tilligemed et Stykke af Kagen, som den sidder fast ved, og sætter det ind imellem Kagerne i det viserløse Stade, jo høiere op, jo bedre, hvorved Stader da og snart hielpes til en Dronning. Skulde det ikke være noget Rum i det viserløse Stade til at sætte dette Stykke ind i, maae man udskiære et Stykke af det viserløse Stade, og sætte hint Stykke i Steden. — Andre Midler til at skaffe et viserløst Stade en Dronning ere for konstlede og usikkre.

§. 7.

Naar et Stade er længe viserløst, saa faae Dronerne overhaand deri, og sætte deres Yngel i de smaae Arbeidsbiernes Celler; disse faae da en Ophøining i taget eller Tilspundsningen over Cellerne, hvilket man kalder Pukkelyngel (Pukkelbrut), hvilket er det samme som Drone-Yngel i smaae Celler.

§. 8.

Ikke som Sygdom, men vel som Aarsag til Sygdomme kan man anse Mangel paa tilstrækkelig Føde hos Bierne, og derfor med faae Ord her omtales. Vel er det sandt, at

naar

naar man kun behandler sine Bier paa den Maade, som her er viist, saa vil det sieldent indtreffe, at de behøve at fodes; men dog kunne der gives Tilfælde, hvor man ikke kan undgaae det. Saadanne ere: 1) Naar der i Høsten og Efteraaret indfalder bestandig Regn og ondt Veir, saa at Bierne ikke kunne faae indsamlet saa meget som de behøve til Vinterforraad. 2) Kulde og vedholdende ondt Veir i Foraaret og ud paa Sommeren, da Bierne paa den Tid have Mængde af Unger, som tære meget. 3) Ondt Veir i nogle Dage efterat en Sværm er fattet; i hvilke Tilfælde Foringen er høist nødvendig, om man vil vente at conservere sine Bier.

Foringen foretager man helst om Aftenen paa den Tid, naar ingen Bier flyve ud mere. Man kan indsætte Foderet til Bierne baade nede i Kuben og oven i Kuben, om den er saaledes indrettet, som den foran er beskreven. Vil man indsætte Foderet neden til, gior man bedst i dertil at indrette smaae Truge, som kan skydes ind igiennem Flyvehullet; men er Kuben saa fuld af Bieværk, at disse Truge ikke kunne komme ind, maae man sætte en som halvkube under Stadet, hvori Trugene kunne stage. Men langt bedre er det at give dem Foderet oven i Kuben, hvortil disse her anpriste ere bequemme. Der er bedst at give dem Foderet i saadanne Truge, som ere beskrevne i 3die Kapitels 13 §. foran, hvilke sæt-

sættes over paa det paa den øverste Kube liggende Dækkel, da man imidlertid tager det gjennemhullede Blik bort, at Bierne kunne op igjennem Hullet i Dækselet. Man kan ogsaa lade sig dreie en rund Fodertallerken, som i Midten har et passende gjennemboret Hul, hvorigjennem Bierne kunne gaae op, og hvor Randen saavel udvendig som indvendig, staaer en god Tomme eller halvanden op. Man kan endnu i Midten af Fordybningen lade staae et par Rande, saa kunne Bierne løbe hen over hele Tallerkenen, uden at drukne i Honningen.

Man maae ikke give for lidet Foder ind af Gangen, men jo mere, jo bedre, og ikke troe, at Bierne af Foringen blive dovne. Mangel af Foder gjør Bierne forsagte, men Overflødighed deraf gjør dem muntre og flyrige. Hvad de ikke fortære, sætte de op i deres Kager til Forraad. Om Vinteren maae man ikke føre sine Bier, eller røre ved dem, men lade dem sidde i Stilhed ud paa Foraaret, saa længe de vil.

En meget nem Foringsmaade, naar man er kommen i Gang med Magazin-Kuberne, er ellers den, at man indretter sig et par Magaziner af bare Halvkuber, da disse ere fortræffelige ikke allene til at tage en af, og sætte under et Stade, som skal føres; men og om et Stade ved en eller anden Leilighed har mistet sin Viser eller en Deel af sine Bier, da der, foruden Honning ogsaa er Æg og Unger i Kagerne, hvorved man alt-

altsaa kan hielpe paa en lobbalt Maade. Dog maae derved mærkes, at dersom det Stade, som skal hielpes, især fattes Honning, saa tager man en af de øverste Kuber af Magazinet, og sætter til det; men fattes det Dronning eller Bier, saa tager man en af de nederste, og giver det til Hielp trængende under sig.

Det er, især i Efteraaret nødvendigt at fore med reen Honning, som er udløbet af Kagerne af et Stade der ingen Feil eller Sygdom har havt, og saadan reen Honning bør enhver Bieeier lægge Vind paa at have i Forraad. Ved slet og fordærvet Honning kan man let ødelægge sine Bier.

I Foraaret, naar man ikke har reen Honning nok til Foring, gaaer det bedre an at fore med halvdelen Honning og halvdelen Sukker, ja i Nødsfald med Sukker allene. Man tager dertil Candis, eller St. Thomas Puddersukker, hvoraf man lader 2 Pd. koge i 2 Potter Vand paa sagte Ild, og skummer det, saa længe der kommer nogen Ureenlighed op, hvori man blander noget stødt Stierneanis og lidt Salt, som begge Dele paa den Tid er styrkende for Bierne.

---

8. Kapi-

8. Kapitel.

Om Røvbier og andre Biernes Fiender.

§. 1.

Da alle Bierne have en stærk og næsten umættelig Begierlighed efter Honning, saa ere de og alle tilbøielige til at røve og stiele, naar der gives Leilighed dertil. Man maae derfor ikke troe, at Røvbier er et eget Slags Bier; men hver Mands Bier ere Røvbier, naar de forledes til Røverie ved den søde Honninglugt, og ikke forhindres derfra ved kiæk Modstand af det Stades Indbyggere, de agte at røve fra.

§. 2.

Der begyndes intet Røverie, uden at der er Feil ved det Stade, som udrøves. Det er derfor magtpaaliggende, at en Bieeier undersøger, hvad Feil det Stade har, som bliver anfaldet af Røverne, og søger at raade Bod derpaa. Bier han ikke for længe dermed, saa holder Røveriet vist op; men foretager han ikke denne Undersøgning i Tide, saa foreene flere Stader sig til Røvning, og komme saaledes i Vane dermed, at et almindeligt og indbyrdes ødelæggende Røverie gierne er en Følge deraf.

§. 3.

Digitized by Google

§. 3.

Man kiender Rovbierne derpaa, at de i Begyndelsen flyve ligesom gandske frygtsomme frem og tilbage for Flyvehullet, svæve omkring, for ligesom at søge Leilighed til at smutte ind; sætte sig ikke strax paa Flyvebrædtet, som andre Bier, men styrte ind deraf med en Fart. Dersom Flyvehullet er noget stort, ere de derimod nødte til at sætte sig paa Flyvebrædtet, og komme der i Slagsmaal med dem, der holde Vagt; imidlertid gribe andre Leiligheden til at smutte ind. I Stadet selv blive de kun sielden med Eftertryk forfulgte. De belæsse sig da med Honning og ile hiem igien. Strax komme flere med disse tilbage til Stadet, som skal roves fra, saa man skulde troe at de havde labet hverandre det vide. Et saadant kommen saavidt, saa strax Flugten til og fra saadant Stade meget stærkere end ved noget andet, og den, som er ukyndig i Bieavlen, skulde troe, at det var det flittigste Stade. De flyve sildig om Aftenen og tidlig om Morgenen, som andre Bier ikke giøre. Paa denne tidlige og sildige Flugt have man et sikkert Kiendetegn paa Roverie, om man ellers ikke skulde blive de andre Kiendetegn vaer. Om Dagen kan man tilmeels kiende Rovbierne derpaa, at de see forsagtig glindsende ud; at de ere besmurt med Honning; at de ere tykkere i Bagdelen end andre Bier, naar de komme ud af Stadet. Naar man gri-

griber en saadan Bie, og river den itu, saa finder man Blæren opfyldt med Honning, som da er det sikreste Bevis paa Roverie, man kan faae.

§. 4.

Da vore Bier, især naar de behandles efter den gamle Maade, som oftest om Foraaret og Efteraaret have Mangel paa Næring eller andre Feil, saa er det ogsaa paa de Tider, at Roveriet blandt Bierne gaaer meest i Svang.

§. 5.

Det bedste Middel til at forebygge og afhielpe Roverie er, at man kun søger at hæve Aarsagerne dertil. Til den Ende bør man 1) ikke bruge større Kuber, end at Bierne kunne faae dem fuldbyggede, og at de kunne have fornøden Varme for deres Yngel; de maae være saaledes indrettede, at Bierne naar fornødent gieres, kan gives frisk Luft, samt at Stadet, efter Omstændighederne, kan forsynes med flere Bier, og stilles ved de gamle Kager; 2) ikke være for gierrig paa Sværme, og ikke uden i enkelte Tilfælde tage flere end een Sværm af sine Stader; men hellere staae Efterstærmene til deres Modreigier, paa det Stadet ikke skal blive viserløst; 3) ikke fore sine Bier om Dagen, især saa længe man ikke har de nye Kuber, hvor man kan gaae til

oven

aven i, og derhos see noie til, at ingen Hanning spildes enten paa Kuben eller Standbrædtet, men i Fald det skeer, da at gnide den af med Jord, Sand o. desl. 4) see noie til, at slet ingen andre Aabninger findes paa eller ved Kuben, end Flyvehullet, og 5) ikke have Flyvehullet for stort, ei større end foran er anført, og endda om For- og Efteraaret stoppe det saaledes til ved Siderne, at kun 2 til 3 Bier kunne gaae jevnsides ind deraf.

§. 6.

Skulde et Stade desuagtet blive viserløst, faae Orm eller andre Feil, og man merker Rovbiernes Adgang dertil; saa maae man jo før jo hellere søge at hielpe det, paa en af de forhen omtalte Maader; men har det sin Viser og er ikke besøgt for meget af Orm, og desuagtet anfaldes af Rovbier; saa er det sikkreste Raad, at flytte det hen paa det Sted, hvor det Stade staaer, som røver, og dette igien paa det Anfaldnes Sted. Andre foreslagne Midler ere usikkre og tildees unyttige.

§. 7.

For at komme efter, hvilket eller hvilke de røvende Stader ere, raade de mest erfarne Bieeiere, at strøe lidt Kridt, gandske fint, komme

derpaa noget Vand, helst Gummivand og røre det ud deri, samt ved Hielp af en Pennefiær, Pensel eller Qvist at bestænke Rovbierne med dette hvide Vand ligesom de komme udaf Stedet. Naar man da passer paa, eller ved andre lader passe paa, deels ved sine egne, deels ved Naboernes Bistader, hvor disse hvidplettede Bier drage ind, saa finder man der sine Rovere, og maae de nødvendig omflyttes.

§. 8.

Man maae formode, at en Naboe, som er bleven underrettet om hans Biers Roverie, vel vilde være tilbøielig til saadan Omflytning paa nogen Tid, eller maaskee endeles at ombytte det med den, i hvis Bistade Roveriet er skeet, da han ellers staaer Fare for, at hans egne Bier vænnes til at røve og ødelægge hinanden indbyrdes. —

Men skeer dette ikke, eller man ikke kan opdage, hvor Rovbierne have hiemme, og man altsaa staaer Fare for at miste alle sine Bier, saa er det bedste og sikkreste Middel til at skaffe sig Roverne fra Halsen, følgende: Man kiøber paa et Apothek for 2 Skill. hvid Nyserod, støder den noget fiin, og blander dette Pulver med nogen fortyndet Honning. Man lukker nu Flyvehullerne i alle sine Bistader til med et giennemhullet Blik, og der Stedet, som Roveriet er skeet

hos stortes man hen paa et andet Sted i Haugen, og i dets Sted sætter man en tom Kube med noget af hemeldte Blanding Honning og Nyse-pulver ind under. Rovbierne komme nu som sædvanlig til Stadet, give sig i Færd med den blandede Honning, hvoraf de da bedøves og dræbes. Man maae ikke glemme hen paa Eftermiddagen eller imod Aftenen at tage den blandede Honning reent bort, og derpaa lukke op for sine Bier, at de endnu kunne flyve ud en Times Tid. Ved dette Middel forekkes Rovbiernes Stadse, og det glemmer at rove; men Stedet maneres dog ikke gandske for Bieren, og heller ikke forderves Honningen derb som ellers gienge Bier ved andre med Rovbier bekiendtgiorte Midler.

Til Biernes Fiender hører ogsaa Malfluen, der lægger de Kadelige Æg i Kuben og paa Kagerne, hvoraf der fremkomme Orme, eller Larver, der gienemgrave og indspinde alle Bienes Kager i Kuben, saa de omsider Yverken kunne komme til deres Honning eller lægge Unger ud, men nødes til at forlade Kuben.

Paa frie og falkerige Stader kommer det dog ikke let eller saa vidt, thi de faae ikke mange af disse Fiender komme ind, og dersom der end blive lagt nogle Æg, saa ødelade de dem

der-

stedt fremkommende Dyne, og kaste dem ud, inden de indspinde sig for stærkt; men det er især hos svage Stader at de tage Overhaand og gienfylde Cellerne.

§. 10.

Man saaer ikke altid Ormene at see, som ellers ere smaa, glatte og hvide, tildeels ogsaa mørke med brune Hoveder; men man kan kiende deres Tilstædeværelse af deres Skarn, som ligger paa Standbrædderne i Skikkelse af smaae sorte, runde Korn. Naar man seer dette, maae man igiennem op paa den Side i Kuben, hvor deres Skarn ligger, for at rydde dem ud inden de tage Overhaand. Da Molfluen gierne om Dagen skiuler sig, saa er det raadeligt, at der ved Bistaderne ikke findes høit Græs, hvor de kunne finde Skiul, for des mageligere om Aftenen at indfalde Staderne.

§. 11.

Det bedste Middel til at forebygge dette Onde, er at bruge smaae Kuber, og søge at holde dem vel fyldte med Bier; ikke at svække Staderne ved Efterssvarme, samt at klistre alle Sprækker og Huller i Standbrædet til, at de der ikke skal faae Leilighed til at udklække deres Æg. Ogsaa er det godt at bestryge saadel Standbræd-

hedtet som Ranken af Kuberne med Brændeviin, sat paa Malurt og Hvideløg med nogle Draaber Terpentinolie i, da dette Utøi ikke kan fordrage Lugten deraf.

Ere de derimod komne ind i en Kube, saa kan man, saalænge de kun opholde sig paa een Side eller eet Sted, skiære de beskadigede Kager reent bort, og saaledes befrie sig for dem; men have de giort Gang og spundet sig igiennem alle Kagerne, saa er det inket andet Raad, end jo for jo hellere at drive Bierne ud og ind til et andet Stade, og benytte sig af Honningen og Voxet, inden Ormene reent ødelægge det.

§. 12.

Myrerne ere begierlige efter Honning og Vorsmuler, og gaae derfor gierne ind i, især svage Biestader, og anrette ofte ikke liden Skade. Man forhindrer dem fra at komme op i Staderne ved at binde et Stykke af et gammelt Fiskernæt eller ogsaa noget Tougværk, bestrøget med gamle raadne Fisk, om Pælen, da Myrerne ikke kunne udstaae Fiskelugten. Ogsaa kan man binde et Stykke Pelsværk om Pælen, som Myrerne ikke gaae over. Heller ikke løbe de gierne over tør Aske, hvorfor det heller ikke kan skade at strøe noget Aske omkring Pælen. Men det bedste er at opleda dereb Reder eller Tuer, og saae kogende

gende Vand paa dem, hvoraf de og deres Yngel ødelægges.

§. 13.

Gedehamsene æde Bierne, og Hvepserne deres Honning. Ved de første kan man ikke gjøre andet, end at man dræber saa mange af dem, som man kan faae fat paa, samt ødelægger deres Reder, hvor man forefinder nogen. De sidste kan man fange endeel af, naar man blander et Par Skeefulde med omtrent ¾ Pot Vand, kommer Halvparten deraf i hver sin Flaske med en snever Hals, og sætter samme hen ved Bierne. Hvepserne krybe da ned i Flaskerne efter det Søde, men kunne ikke komme op igien. Bierne [illegible] kjende dem.

§. 14.

De saa kaldte skove Guldsmedde knappe og [illegible] Bier og æde dem. Man kan ødelægge en stor Deel af dem ved at trække Spore i Haugen, hvorpaa de sætte sig i Mængde. Naar man med en Kiep slaaer paa Snoren, saa falde de derpaa sidende Guldsmedde ned i to Stykker.

§. 15.

Af Fugle ere Musvitter og Spætter de værste af alle Bierne. Begge ødelægge endeel, og hakke Hul-

Hul i Kuberne, især om Vinteren, for at faae fat paa Bierne. Spetten holder man for, fyses bort fra Bieſtaderne naar man hæfter en hørrod Klud paa Kuberne. Maſoren maae fanges med Fallebure.

§. 16.

Fløer, Skruptudſer og Fiirbene, fortære vel ogſaa Bier, naar de kunne faae fat paa dem; men deres Skade er dog ikke ſtor; og en omhyggelig Bieeier taaler desuden ikke noget Græs og Ukrud omkring ſine Bieſtader, hvor dette Utøi kan opholde ſig i, ligeſom Bieſtaderne af den Aarſag heller ikke maae ſtaae for nær Jorden.

§. 17.

Muus ſøge gierne Bieſtaderne om Vinteren, gnave Hul paa Kuberne og ſnige ſig ind i dem. Paa Honningen giøre de kun liden Skade; men de forgnave Voret desmere, og foraarſage ſtor Ødelæggelſe derpaa. Man maae ſøge paa ſædvanlig Maade ved Fælder o. deſl. at fange dem.

§. 18.

Ederkapper opſnappe Bierne i deres Nøv; man maae derfor forſtyrre dem, hvor man ſeer dem.

9. Kapitel.

Om at tage Honningen og Voxet fra Bierne, samt deres Behandling.

§. 1.

Hoved-Øiemedet med Bieavlen er at faae den største muelige Mængde Honning og Vox. Tiden til at tage dette fra Bierne er sædvanlig September og October Maaneder. Man kan vel ogsaa tage noget fra dem om Sommeren, og man er endog somme Tider nødt dertil, naar et Magazin-Stade skulde blive alt for svært af Honning, men det er forbunden med flere Vanskeligheder end i September og October Maaneder, da Nætterne begynde at blive kolde. Bierne trække sig da ned i Kuben, og man kan ofte tage 2 Etager af, uden at finde 10 Bier deri, uagtet Stadet kan være meget folkerigt.

Man kunde ogsaa lade Bierne beholde deres Vox og Honning til om Foraaret, og da først tage saameget fra dem, som de kunde undvære. Det var da lettere at bedømme, hvad ethvert Stade kan undvære, end om Efteraaret. Men i gode Egne, hvor Bierne ikke mangle Næring, vil Staderne, behandlede paa den rigtige Maade, dog altid have indsamlet en saa stor Mængde Bievæark, at der, uden Fare for at lide Nød om Vinteren og paafølgende Foraar, kan altid betages

gen en Deel, hvorved den fornuftige Biavler kun passer, hellere at tage for lidet end for meget; thi hvad Bierne beholde mere, end de behøver, er ikke spildt, da det altid kan tages fra dem om Foraaret, naar der først er tilstrækkelig Næring for dem i Marken.

§. 2.

Maaden at borttage de øverste med Bimærk fyldte Kuber, er i det Foregaaende tilbeels anført. Naar man har undersøgt, hvormegget man kan tage fra et Stade, løsner man først under den eller de Kuber, som man vil tage bort, og skiær Kuberne fra hinanden med en anspændt Messingtraad, som forhen er sagt, hvorved maae dagtages, at man lader Traaden løbe paa langs med Kagerne, og altsaa stiller sig bag ved Bistadet, og begynder Skiæringen paa den Side, hvor Flyvehullet er. Derved maa man have et Laag ved Haanden til strax at lægge over de Kuber, som blive staaende tilbage, naar de fraskaarne tages bort. Naar Kuberne saaledes ere løsnede, tages de bort og bæres omvendt hen, hvor man vil tage Honningen ud af dem. Det er bedst at foretage denne Optagning om Morgenen tidlig, naar man den Dag kan formode godt Veir, da Morgenstunden er kølig og Bierne roelige. Det kan gierne skee paa Stedet, hvor Bierne staae, og man behøver ikke derfor at bære dem nogen-

steds

steds hen, som bete, naar Magazinerne ere hule, desuden ikke lader sig giøre, og kun forurolliger Bierne.

§. 3.

Dersom man endnu ikke har Magaziner, som man kan tage den øverste Kube fra, og man dog vil tage et Stade op, kan man sætte den Kube, man vil tage op, efterat man har taget det øverste Lag og Dækkel fra den, under et andet Stade, som er i god Stand, kline dennes Flyvehul til, og ved at puste noget Røg ind af det underste Flyvehul, nøde Bierne til at gaae af det Stade, man vil tage op, i den øverste Kube, hvorpaa man derpaa tager den underste Kube, som nu er tom for Bier, og sætter i dens Sted en tom hæv Stade, som man jog Bierne ind i.

§. 4.

Man har i Forveien giøret firkantet Rammer af 4 Stykker Træer, hvert 1 Alen lange, og under samme 4 Fødder, saa høie, at man kan skyde en fortinnet Kiedel eller et Fad af Tin eller Leer ind under. Rammen selv maae være overtruket med et Stykke aabent Lærred eller Haardug. Man tager de reneste Honningbager ud, skiær dem midt over, og lægger dem med den slakte Side ned paa denne Lærreds Ramme, og Honningen saa-

saaledes dryppe derigiennem i det undersatte Fad, og er den reneste og klareste, som kan fages, og i Fald man vil sælge den, betales altid dyrere end en anden.

§. 5.

I Henseende til den anden Honning, som ikke vil dryppe herigiennem, da lader man hos en Pottemager giøre et glasseret leerfad eller Pande, eller hos en Blikkenslager af fortinnet Blik, 1 Alen bred i Rundbeet, og ligesaa høi eller dyb, men med en liden False i Ringen eller Kanten, hvori et andet Fad kan passe, som man bestiller dertil ligesaa stort, men kun 1¼ Qvarteer eller ½ Alen dybt, og som i Bunden er fuldt af smaae Huller, ligesom de saakaldte Hulfade. Naar man nu har sat dette i Falsen paa det første, som staaer underneden, saa lægger man de Honningkager, som den første Honning er dryppet fra, paa Bunden af dette Hulfad. Derpaa sætter man et Laag, som til en Tærtepande, af Kobber eller Jern oven over Hulpanden, og lægger rene Gleder, ikke for mange, oven paa, men slet ingen under Panden, saa opvarmes den øvrige Honning, som er bleven tilbage i Kagerne, og løber ned igiennem Hulfadet i den understaaende Pande, og her har man endnu en deilig, klar og reen Honning, som man kan bruge til Miod, og har ingen Vorsmag, som den almindelige.

§. 6.

§. 6.

Naar nu paa ovenbeskrevne Maade ingen Honning vil dryppe meer af dem, saa kommer man disse afløbne Kager i koldt Vand, hvoraf man omtrent tager 1 Pægel til hvert Pund Kager, og afskyller i samme Vand alt det, man har brugt ved dette Honningarbeide, rører saa Kagerne vel om i Vandet og lader dem staae i 24 Timer, og knuer dem vel af inden man tager dem op, da al Sødheden og Honningen er trukt i Vandet, hvilken man da vel siden kan bruge til en ringere Sort Miod; men er dog bedst at bruge til Edike, da Mioden deraf ikke faaer saa god Smag.

§. 7.

Intet er da videre at iagttage, uden allene dette, at hvad Kar man bruger herved og til at sætte Honningen hen i, maae ikke være af ufortinnet Kobber eller Jern, ei heller sittige, eller have enten suurt eller salt i sig, samt, naar man vil sætte Honningen hen, og lukke over hen, at man da ei kommer dem for fulde.

§. 8.

Naar man nu vil brygge Miod af denne Honning, saa tager man til hver Kande saadan udløben Honning 6 Kander bedste og klareste Vand, altsaa til hver Tønde Miod 11½ til 12 Kander

Kaaber Honning, og kommer derudi Hvidøl af et Par Æg, lader det ved en ikke for stærk Ild, og uden Røg faae et gadt Opkog sammen, da man imidlertid afskummer alt hvad Urenlighed, der maatte skyde op, som man siden kan udtve til Edike. Men forend det kommer over Ilden, har man tillavet en reen Pose, hvori man kommer 1 Pund godt Humle, som man hænger i Kiedelen og lader koge med, og afklemmer den siden vel. Hvis man vil have Misden mere behagelig kommer man i en anden Pose, som ligeledes koges med, adskillige smaaskedte Specerier, som omtrent 4 lod Kaneel, 2 lod Nelliker, 2 lod Kardemomme, 2 lod Muskatenblommer, 2 lod reven Muskat, 2 lod Ingefær, 2 lod Peber, 4 lod Paradiskorn, 2 lod Angelike, 2 lod Fiolrod og nogle Citron- og Pommeranzskaller, men vil man spare de finere Specerier, kan man allene tage Ingefær, Angelica, Fiolrod og en dobbelt Portion Paradiiskorn, som ikke ere kostbare.

Naar denne Blanding nu har kogt, og ikke syder nogen Urenlighed fra sig mere, tager man den fra Ilden, og om man har gode tørre Slaaen, kaster strax et Par Næverfulde deraf i, som give en behagelig haade Syn og Smag, derpaa dækker man Karret til, og lader det blive staaende, indtil det er kun lunkent, da man fylder Misden paa en reen Tønde, som ingen Afsmag har, kommer saaen god Skive ristet Hvedebrød, som er dyppet i Giær, derudi, og hænger Specerieposen ned i Tøn-

Tønden, medens der gjæres, til paa den Ende man ei heller man fylde den stærkere, end at der bliver 2 til 3 Fingersbred Rum, som den kan gjære i. Naar sligt er forbi, tager man Posen af, fylder Tønden op med nogen af den kogte Miød, som man til den Ende har gjemt, tilspunder den saa vel, og lader den ligge i en kold Kielder Aaret omkring, da den først tappes, og skal befindes at være god.

§. 9.

En anden Maade at lave Miød paa er denne: Man kommer Kagerne i et Kar, hvorpaa berløses kogende Vand, og gjennemarbeides dygtig derpaa med Hænderne, paa det Honningen kan skilles tilgavns fra Voxet. Naar dette er skeet, saa har man et Kar tilrede (f. Ex. et Drehoved, som er skaaret midt over, og er laver saaledes til, som naar man vil brygge Øl), som nedentil er forsynet med en Tap, og indvendig belagt med Halm, hvorpaa der lægges et grovt Lagen, som maae hænge over Karret, men som først maae gjøres vaadt, paa det Voxet ikke kløber fast derved. — Herpaa holdes nu den vel gjennemarbeidede Honning og Vox, og derpaa endnu nogle Kiedelerfulde af kogende Vand, da Voxet bliver tilbage paa Lagenet, og Honningen, som fortyndes med det varme Vand, løber igjennem. Efter en Times Tids Forløb afslappes nun nedentil en Kiedelfuld, og

saaledes

slaaer oventil bestandig en Kiedelfuld kogende Vand paa igien. Den Miød, som man tapper af neden til, holdes i et reent Kar, og med denne Afstapning og Paaheldning fortfares, saa længe det er brugeligt til Miød. Proven giør man med et friskt Æg, naar dette hæver sig i Størrelse som en Tiskilling oven over Miøden, saa er den tilpas og vedbørlig stærk. Den følgende Dag bringer man den over Ilden, da den bør koges 2 Timer og flittig skummes. Naar Afskummingen mest er forbi, hænges en Pose deri med Humle, alt efterdi man har Miød til, omtrent ½ Pund regnet paa en Tønde. Og en halv Time inden Miøden tages af Ilden, hænges en Pose deri med grovt stødte Kryderier, nemlig til en Tønde

½ Lod Kaneel,
1 Lod Allehaande,
½ Lod Kardemomme
½ Lod Muskatenblomme
1 Lod Kolender og
1 Qvintin Ingefær

Men denne Pose hænges siden ned i Tønden, derimod tages Posen med Humlen ud, naar Miøden tages af Ilden. Nu heldes den atter i Kar, og hensættes to Dage paa et koldt Sted, da man tager det Klare oven af, og fylder paa et Fad, hvori den skal blive; hermed bliver man ved et Par Dage. Tilsidst lader man ogsaa det Tykke, som bliver tilbage, løbe

igiennem dobbelt Multum. Naar nu aking er fyldt paa Tønden, slaaes den fast til, og henlægges paa et kiligt Sted. Naar den har lagt et Aar saaledes, er den drikkelig, men ligger den 3 til 4 Aar, bliver den langt bedre; men en Bemerkning er her især nødvendig, at man om Sommeren, især i Sværmetiden, skaffer Tønden Luft igiennem et lidet Hul ovent i, ellers gaaer Mioden i Arbeide. Vil man komme nogle Haandfulde tørre Slaaen dertil, som ogsaa giver den en behagelig Smag, bør dette kun skee kort førend den tages af Ilden. Laver man Mioden af luttet ung Honning, seer den ud som ung Franskvin.

§. 10.

Naar man vil lave Ædikke af det ovenommeldte Honningvand, saa tager man dette Vand og sætter paa Ilden at koge brav stærkt ½ Times Tiid, derefter kommer man det paa et Anker eller en Tønde, ligesom man har meget til, og kan man da faae en god Moder af Vinædikke at komme deri, er det saa meget desbedre, hvis ikke, knuser man endeel Rosinstilke og Steene, samt varmer noget Suurdeig og befugter med Vinædikke og kaster deri, lægger saa Ankeret eller Tønden paa et varmt Sted, og naar det har ligget nogle Dage, da 3 eller 4 Gange hver anden Dag tage fine stødte Vinsteen og med Vinædikke ælter til en Deig, saa stort som et Dueæg, lader samme blive giennemvarmt, og kaster

koster den ned i tilligemed et Stykke frist reven Peberrod, og endnu desuden til et heelt Anker stoder et Lod Peber og 1 Lod Ingefær samt 4 Lod Paradiiskorn, og kommer deri, og hver 8de Dag ryster Ankeret brav omkring, saa skal det ikke vare længe, inden man har en skarp og velsmagende Edikke, især om man, efterat den er begyndt at blive suur, vil give den et Opkog igien, og atter komme noget Viinsteen, ælted med Viinædike, i den.

§. 11.

Voxet udpresser enhver, som han finder bequemmest. Men paa hvad Maade det end presses, bør følgende ved Smeltningen iagttages. 1) At man ikke smelter alt Voxet sammen, men først de rene Kager for sig selv, som maatte findes i Staderne, hvor ingen Honning eller Yngel har været i, thi disse give et ypperligt lyst Vox. 2) At man ved meget liden Ild og meget langsomt bør smelte Voxet, hvorved det bliver meget bedre, baade i Farve, og til at bleges, end ellers. 3) At naar det er afsmeltet, saa maae man nogle Dage i Rad, inden man smelter det sammen, give det reent koldt Vand, og lade det blive staaende baade Nat og Dag i samme, hvorved det taber den morke Farve. Naar det er smeltet sammen, bør man ikke lade det ligge i Varmen, men enten sælge det strax, eller gie nme det paa et koldt Sted.

Digitized by Google

10. Kapitel.

Kort Udsigt over Bieavlen i hver Maaned af Aaret.

§. 1.

Januar.

I denne Maaned lader man Bierne staae roelige og stille, forudsat at de ere behandlede saaledes, som de bør være til Vinteren; kun maae man passe paa, at hverken Muus eller Fugle kommer til dem, og i Fald saa er, maae man søge at fange dem. Ingen Vinter er saa mild, at der jo døe nogle Bier og falde ned paa Standbrædtet. Paa det nu de døde Bier ikke skal forstoppe Flyvehullet, maae man jevnligen eftersee, om der findes mange indenfor Hullet, hvilke man da tager ud med en lille Krog. Staae Staderne i frie Luft, saa at Sneen kan komme til dem, maae man idelig feie dem bort ligesom den falder, da den ellers, om den kommer til at ligge op for Flyvehullet, betager Bierne Luften.

Februar.

Dersom Veirliget i Februar Maaned er det samme, som i Januar, er ogsaa Behandlingen den samme, som der er meldt. I klart

Veir

Veir, naar Solen skinner, maae man, saa længe der ligger Snee, søge ved god Bedækning at holde Solens Straaler fra Kuberne, ellers oplives Bierne deraf, komme frem og omkomme siden paa Sneen.

Indfalder derimod milpt Veir, og Jorden ikke er bedækket med Snee, tager man, naar man mærker, at Bierne røre sig ved Flyvehullet, bort, hvad der skiuler Kuben, for at Bierne kunne komme ud og rense sig. Vedholder det milde Veir i nogle Dage, bør man en Morgen, inden Bierne have begyndt at flyve ud, løfte Kuberne op og feie eller rense under dem. Denne Feining bør altid skee, naar Bierne første Gang flyve ud, enten det saa er i denne eller den følgende Maaned.

Adskillige Ting, siger Hr. Konferensraad Fleischer meget rigtig i sin Afhandling om Bier, skal herved iagttages:

1) Hvad man feier fra dem af Smul, døde Bier og sligt, maae man ikke kaste paa Jorden, men have et Fad eller andet at tage det udi.

2) Man maae nøie betragte de døde Bier, om ikke Dronningen kunde være deriblant, og da mærke sligt et Stade, som viserløst, der skulde hielpes efter hvad der er sagt derom i det Foregaaende.

3) De Stader, som man ikke har givet tomme Halvkuber til Undersæt for Vinteren, maae

man

man see op i, hvorledes Kagerne see ud, og findes de for neden skimlede eller mugne, da skiæres af dem saavidt, som denne Feil naaer, hvilket Affaarne man siden kan smelte til Vox.

4) Man kan da og nogenledes lofte sig til, hvad Stand eens Stader befinde sig i, og om dem skulde fattes Forraad, da fore dem.

5) Naar man har feiet under Staderne, er det godt, man har friske, tørre Bunde, men som ere lige, at sætte dem paa, hvilke man dog først afgniver med Brændeviin og Hvideleg til et, Timian til et andet o. s. f., for at give hvert Stade sin egen og en frisk Lugt.

6) De Stader, som man for Vinter har sat tomme Kuber under, dem tager man nu fra, at de kan have desmere Varme for deres Yngel.

7) Alle Kuberne, som man har feiet under, maae man paa det allerforsigtigste kline igien til Bunden og see vel til, at der ikke bliver nogen Sprække eller Aabning.

8) Med det samme man har feiet, og inden man kliner til igien, sætter man i udhulede Hylde-Pinde lidt fiint stødt Salt ind under hver Kube, men stopper for Enderne af Pinden, at Saltet naar det bliver vaadt, ei kan flyde ud.

9) Mærker man, at noget Stade er besænget med Durkleb, da hielper man det efter det, som derom forhen er sagt.

Skulde

Skulde Veiret efter denne Feining eller Rensning blive koldt og stormende igien, da sætter man paa nye for sine Stader, og giver dem Lye og Skiul for Solen, indtil man ved mildt Veir mærker, at de ere opvaagnede igien, da man, saafremt ingen Snee er, strax tager fra dem igien.

Marts.

Efter Veirets Beskaffenhed passer alt det sig paa denne Maaned ogsaa, som under den foregaaende er sagt, og har man i den forrige endnu renset under sine Stader, kan man efter otte Dages Forløb, naar Veiret bliver ved at være mildt, giøre det nu igien, og iagttage alt det samme som før.

Jo nederligere Bierne nu holde sig i Kuben ved mildt Veir, jo bedre Tegn er det.

Skulde man mærke, at noget Stade ved mildt Veir, naar de andre flyve og føre Byrer hiem, at sidde stille, maae man efter det, som forhen er sagt, søge at erfare, hvad det fattes, om det er viserløst, er plaget af Orm, Durklob, Mathyd eller har Mangel paa Føde, og da søge strax at hielpe det.

Saasnart man kan komme i Jorden, saaer man i Biehaugen nogle Bede med Kochlaare, som da blomstrer sildig hen i Høsten for Bierne; iligemaade sætter man nu alle Slags Kiekkemur-

ter

rer ud for at blomstre og bære Frøe, især hvide Roer og sligt.

April.

Man maae i denne Maaned fornemmelig give Agt paa, om noget Stade skulde lide Mangel paa Honning, da de nu for deres mange Ungers Skyld mest behøve den; man efterse derfor flittig, om noget Stader flyver mat, og er ikke saa hurtigt som de andre, og da løfte paa Kuben om den er for let, og i saa Fald jo før jo bedre føre samme rigelig; men i Fald man skulde mærke at det var plaget med Orm, eller viserløst, da rette sig efter hvad ogsaa derom i det foregaaende er forskrevet.

Det er nu og Tid at begynde at passe paa Røvbier, som gierne vil indsinde sig, om noget Stade har Mangel eller Feil, og ofte lærer os det, førend vi selv blive det vaer. Man maae desaarsag nu noie iagttage alt hvad derom i det foregaaende er sagt.

Har man for Vinteren havt nogle Stader i to eller tre af de smaae Kuber, da, saasremt man seer, at Bierne ikke belægge Kagerne i den nederste, skiærer man denne fra, og lader den ällene beholde den eller de øvrige, indtil hen i Mai Maaned, naar der er fuldt Træk, da man kan sætte den under igien saasremt man ikke vil have Stadet til at sværme; men det forstaaer sig,

sig, man maae da imidlertid meget vaie have forvaret den, at intet Utøi, hverken Orm, Ødderkopper eller slige kommen inden den; men vil man have Stadet til at sværme, lader man vare at sætte den under, indtil slige er skeet.

Men opholder der sig Bier paa og imellem Kagerne i den nederste Kube, maae den ei tages bort; thi saa have de Æg eller Unger deri, og man kunde da, ved at tage den bort, lægge hele Stadet øde.

For Røvbiernes Skyld holdes Flyvehullet ogsaa paa denne Tid snevert, som alt er omtalt i det Foregaaende. Intet maae i denne Henseende forsømmes, om man ikke vil have sine Bier ødelagt.

Maii.

Endnu maae man meget flittig eftersee, om noget Stade har Mangel paa Honning, og da med al Forsigtighed føre det om Aftenen oven i Kuben. En eneste Dags Mangel paa denne Tid giør, at Bierne slæbe deres halvvorne Unger ud af Kuben, og da spilde os en heel Sværm, og Mai saavelsom Begyndelsen af Juni er i den Henseende, naar koldt og ondt Veir træffer ind, de farligste Tider for Avlen.

Viserløshed og Orm, samt dermed følgende Røvbier, maae man endnu frygte for, og derfor give daglig Agt paa sine Stader, at man i fornøden Fald strax kan hielpe dem.

Digitized by Google

I denne Maaned naar Frugttræerne ere i Blomster, kiøber man helst Bier, naar man kan faae dem en halv eller en heel Mil hørte fra, og giver hellere 1 Mrk. mere for et Stade, naar man kan see sig for, at det er godt, end om Efteraaret.

Indfinder den rette Sommer sig med Slutningen af denne Maaned, og Frugttræerne ere i fulde Blomster, saa kan man under de Stader, som have fuldbygget deres hidtil havende Kuber, og som man ikke vil have til at sværme, sætte en tom Halvkube og efterhaanden, som man i de følgende Maaneder seer, at de have næsten fuldbygget den, da sætte en frisk Heelkube under; thi de have da faaet flere Unger, og finde fuld Honningtræk i Marken, og ved denne Behandling er det, at man faaer Magaziner, hvormed Omgangen er lært i det Foregaaende.

I denne Maaned, naar Veiret er ret godt, og Staderne i god Stand, kan man lade Flyvehullet være aaben i sin hele Længde.

Junii.

Endnu kan det hænde sig, at Begyndelsen af denne Maaned er kold, og man kan have nødig at fore de enkelte Stader, at de ei skal slæbe deres Unger ud.

Er Veiret derimod godt, maae man give Agt paa, om man seer nogle Droner, eller og man

man finder, at Bierne sildig paa Aftenen belægge de underste Kager, da man kan giøre Aflæggere af sine Magaziner, hvor man har 3 Kuber, eller ogsaa drive Sværme af de enkelte, efter det som er lært forhen, samt sætte under dem, som man allene vil have til Magaziner, for at kunne siden tage den øverste Kube af med Vox og Honning, efter hvad som derom ogsaa forhen er sagt.

Men hvilken af Delene man end bestemmer sine Stader til, saa maae man, som sagt, noie være forvisset om, at Bierne belægge de underste Kager, førend man giver nogen nye Kube under, da man ellers kan fordærve hele Stadet, og man lader sig derfor ikke forføre af det, at man kan see Bierne om Dagen og først om Aftenen at opholde sig i den underste Kube eller paa Flyvebrædtet; thi det kan være af Hede, og den kan endda være gandske som for Yngel, men man maae see efter, om Bierne opholde sig der om Natten, og om Morgenen tilig inden de flyve ud, førend man vover at sætte under, og, naar man da sætter under, kan man bestryge Kanten saavel af den gamle Kube, som og af denne nye, der kommer til at staae paa hinanden, med en Draabe Terpentin Olie eller Brændeviin, som er sat paa Hvidelog, for at hindre Orhene fra at søge deres Tilflugt derimellem.

Midt hen i Maaneden og saa fremdeles, maae man give Agt paa sine øvrige Bier, om de vil sværme. De sikreste Kiendetegn ere:

naar

naar man seer mange Droner ude ved et Stade, og de sætte en Pose ud, som dog ikke bliver for stor, men alt imellem skilles ad. Og skulde et Stade alt i nogle Dage have havt Pose ude, og man en Morgen seer, at de have trakt samme ind, da, i Fald Veiret bliver godt for det, sværmer det vist den Dag, saafremt det i samme Aar vil sværme, hvilket samme og gielder, naar et Stade, som ellers er friskt, og flyver godt, en Formiddag sidder stille, naar de andre flyve, samt naar man om Formiddagen seer, at den forhængende Pose i en Hast bliver større, da kan man i et Qvarteers Tid i godt Veir vente Sværmen; men seer man allerede, at nogle Bier komme løbende ud af Flyvehullet med nedhængende Vinger, og ligesom krybende paa Bugen, da er det høi Tid, og Sværmen bryder da i det samme los. Man bør da i Forveien have sine Kuber, hvori man vil fatte den, i Beredskab, og i øvrigt i alle Ting ved Sværmningen forholde sig efter det, som her foran er lært, og for alle Ting ikke sætte smaae Sværme eensligе til, men da slaae 2 smaae sammen efter de Regler, som forhen ere givne.

Naar Veiret enten i denne eller Slutningen af den forrige Maaned har begyndt at blive ret varmt, maae man ei glemme ved de Stader, som bestaae af mere end een Kube, at tage Træebrikken bort, som ligger over det hullede

Blik,

Blik, som er i Dækkeler paa den øverste Kube, for at give noget mere Luft, men Hammlaaget, som er uden om, maae man kline meget nøie til, at ingen Huller eller Aabninger blive imellem det og Kuben.

Julius.

Man passer endnu fra om Morgen Kl. 8 til om Eftermiddagen Kl. 3 paa sine Bier, om de vil sværme, og tager imod, hvad Forsværme der vil komme, som ere store og gode, til midt i Maaneden.

Har man opnaaet den, raader jeg ikke, at sætte flere Sværme til, da man ei kan vide, hvor længe Veiret ud paa Efteraaret vil blive godt, om de kan komme til at faae bygget og indsamlet til deres fornødne Vinterforraad, men man sætter da en Aften en tilladet tom Kube under hvert Stade, som til den Tid ei har svær met, og passer dog paa samme et paa Dage efter, thi det kan hænde sig, at et Stade, som hidtil ei har vildet ud, kan, naar man paa den Tid sætter under det, faae i Stinde strax at sværme, men i saa Fald slaaer man Sværmen samme Aften igien til sin Moder, efter det, som tilforn er lært, eller om flere Sværme paa eengang skulde komme, da skifte, og slaae de fremmede sammen, nemlig Sværmen af No. 1 til No. 2 og den af No. 2 til No. 1 og ligeledes med hvad Efter-

sværme

Sværme der maatte komme, og troe ikkun sikkerlig, at to maadelige Sværme i een Kube ere langt bedre, end 3 i hver sin Kube for sig.

Da af Magazinstaderne, eller i forrige Maaned fattede Sværme, som have fuldbygget deres underste Kuber, og om Natten belægge Kagerne i samme, kan man i denne Maaned give en tom heel Kube under, paa den Maade, som for er vist.

For Guldsmeddene kan man trække en Snor omkring i Biehaugen, og for Hvepserne sætte smalhalsede Flasker med Honningvand i, efter det, som forhen er erindret.

August.

Man bliver endnu ved at sætte under de af sine Stader, som have fuldbygget deres forrige Kuber, skiønt ikke længer hele, men kun tomme Halvkuber.

Man give nu nøie Agt paa, om Rovbier skulde indfinde sig ved et Stade, som enten ved Sværmningen kunde være bleven viserløst, eller have Skade af Orm, og da hielpe paa Sagen efter det, som tilforn i disse Tilfælde er lært.

Droneslaget tager nu sin Begyndelse, da hvert Stade ødelægger og udjager de Droner, som det holder for overflødige at føde længer hos sig. Den eneste Hielp man i den Henseende kan og bør giøre sine Bier, er, at man om Aftenen

flidig

sildig løfter Kuberne op, og feier de Droner bort, som have skiult sig undertiden klumpevis paa Standbrædtet.

September.

Da nu den meste Træk er forbi paa Marken, saa maae man desmeere tage sig i Agt for Roverier hiemme, og derfor ei allene vel tilkline alle Aabninger og Sprækker omkring Kuberne, men endog giøre Flyvehullerne mindre, saa at der ei bliver mere Rum aabent deraf, end at to eller høist 3 Bier jevnsides kan gaae ind af.

Om endog Bierne i denne Maaned ligge for, saa man skulde tænke, at de fattedes Rum, maae man dog absolute ikke nu give dem tomme Kuber under; thi nu skal de have Tid at proppe de forrige fulde, og man har ei nødig at frygte for, at de skal sværme.

Nu er det, naar Dronesslaget har Ende mod Slutningen af denne Maaned, at man kan skatte re sine Sværme og Stader, hvilke der have Forraad nok til at staae Vinteren over, thi nu er ikke nogen Nagel mere i Kuberne, som kan forøge Vægten, og giøre Proven usikker.

Man maae da nu løfte paa sine Stader, som ikke ere Magaziner, og hvilke man da omtrent kan skatte at veie foruden Kuben 18 til 20 Pd., hvilke sig selv meget godt, men de, som holde under denne Vægt, maae man fore

med

med reen Honning paa den Maade, og med al den Forsigtighed, som i det foregaaende er lært; og da man nu af andre optagne Kuber har Kager med reen Honning i, gior man bedst, at lægge saadan en Honningkage oven paa Trædækkelet i den øverste Kube, at Bierne selv kan drage ned af.

Skiønt man ingen Vægt har i Bihytten til at veie Staderne selv med, kan man dog temmelig sikkert erfare, om de har deres fulde Vægt paa denne Maade. Man veier først en tom Kube af samme Størrelse med Trædækkel og alt, som den Stader er i, derpaa veier man 18 eller 20 Pund Sand af, og kommer i denne tomme Kube; naar man da løfter paa denne Sandkube, og siden derefter paa Stadet, der skal prøves, kan man temmelig vide mærke Overeensstemmelsen eller Forskiellen.

At dræbe noget Stade, for at faae Vox og Honning, som hidtil har været brugt, er til Tab baade for Eieren og hele Landet, men naar man efter de her givne Lærdomme vil bruge de smaae i begge Ender aabne Kuber, ikke satte uden gode Forsværme derudi, og efterhaanden, som de bygge disse fulde, give komme hele eller halve Kuber under, efter Tidens og Aarets Beskaffenhed, saa vil man vist aarlig kunne faae nogle Stader, der bestaaer af 4 eller 3½ saadanne Kuber, og af disse er det, man da til sin Fordeel kan høste den øverste med Vox og Honning i

uden

uden at drabe nogen Bier, og herved bar man sig saaledes ad:

Om Aftenen slidig løsner man den øverste Kube, som man vil tage bort, det er at sige, man tager Jern-Bindhagerne af, saavelsom Seeret, hvormed den er knyet fast til den understaaende, og trækker saa en stærkt anspændt Messingtraad igiennem begge Kuberne, ifald nogen Kage fra den øverste skulde være giort fast til den nederste, som dog meget sielden skeer, men Messingtraaden passer man paa, at den gaaer, det nærmeste muligt er, ned til den understaaende Kube, og drager saaledes lige hen med samme Kant. Naar man nu har giort dette, og Kuberne virkelig ere skilte ad, lader man dem blive staaende saaledes oven paa hinanden Natten over, paa det at, om nogle Bier ved denne Bevægelse skulde have begivet sig op i den øverste Kube, de da kan have Tid om Natten at begive sig ned igien i Roelighed til de andre. Men førend man om Aftenen forlader dem, maae man tillave et Dækkel med giennemhullet Blik, som skal lægges oven paa den Kube, som nu kommer til at staae øverst; og saadant et tillavet Dækkel skiller med Halmlaag og Bindhagerne, som skal bruges til at giøre samme fast med, maae man lægge ved hvert Stade, hvor man vil tage den øverste Kube fra, paa det alting kan være i Beredskab til den følgende Morgen, og man da ikke skal have nødig at sinke med at tage samme

Dækket, Halmlaag og Vindhager af den Kube man tager bort, for at lægge igien paa den tilbageſtaaende, thi diſſe kan man altid ſiden bruge til andre.

Om Morgenen tilig derpaa, ſaaſnart det dages, og ſorend Bierne begynde at flyve, naaer man da ud, tager den om Aftenen bygiorte Kube af, og lader den bære i Huus, medens man ſelv lægger det tillavede Dækket oven paa den tilbageſtaaende og nu blevne øverſte Kube, ſamt ſætter Halmlaaget over, ſætter ſammé til med Vindhagerne, og naar man ſaaledes har giort ved alle de Stader, man vil, tager man hoſe den øverſte Kube af, kliner omkring Halm-laagene og Kuberne med Leer og Kvæſtarn, eller ihvilken

Om man end har Magaziner, beſtaaende af 5 eller flere Etager, bør man dog ikke tage mere end den øverſte Kube af Gangen, og ſeer man da, at der heller ingen Bier ere i den næſt ved, kan man paa ſamme Maade en Dags Tid efter tage den.

Skulde der imod Forhaabning endda være nogle faae Bier i den aftagne Kube, — thi er der mange, bør man ſætte den igien paa ſit Sted, kline den til, og lade den blive ſtaaende til et andet Aar, kan man, naar den er bragt hiem til Huus, tage laaget af, ryge under neden, og lukke et Vindue op, da de flyve ud, og begive ſig til den tilbageſtaaende Kube.

Hvorledes Voxet og Honningen skal behandles, det første afsmeltes og det sidste laves til Miod og Edikke, er nyelig her foran erindret.

October.

Hvad som i forrige Maaned er foreskrevet i Henseende til Roybier at passe paa, og at forr dem, som maatte behøve det, og endnu ikke har faaet nok, igiennemgaes og i denne Maaned.

Hvilke Stader, som man ønsker at skulle fœrme den tilkommende Sommer, dem maae man i denne Maaned tage den øverste Kube fra, saa fremt man forneminer, at Bierne ikke opholde sig om Natten i samme; man finder da næppe Honning derudi, men noget reent Vox faaer man dog til Bryst.

Noget Cochleare kan og i denne Maaned faaes i Biehaugen, som dog vil blomstre tidlig i Foraaret.

Saa de nukelste, og især de frieststaaende Stader, kan man giøre et Kondiak eller et andet Strikestivt Pantir fast ved begge Ender af Flyvehullet, saa det dog i Midten staaer ud, som en Bue, at Bierne af Stadet derunder, som have Ud- og Indgang, deres hindres i Roybier, og holder tillige de Viltstren, hagde Kulde og Soelens Skin fra Bierne, som ej have saa tilsvar af varmedem tilstrækkelig

Ne-

November.

Saalænge Veiret endnu er milde, lader man Bierne have deres Frihed at flyve ud som de vil, men her man, som oven for er omtalt, sat Kortblad for Flyvehullet, og Solen altsaa ikke kan komme til at skine ind til dem, saa vil Flugten kun være liden, og jo mindre nu, jo bedre, naar de kun ikke ere indspærrede i Kuben, som jeg raader meget fra.

Naar man nu fornemmer, at det begynder at blive brav koldt i Luften, og Bierne ikke flyve mere, da maae man gandske sagte løfte hvert Stade op, og feie gandske reent under samme, og da man da seer at have bygget saa langt ned i den underste Kube, at der ikke er to fulde Tommer ledigt Rum, dem sætter man en af de bestrevne Halvkuber under, og kliver det øverste Flyvehul gandske til for, men lader det nederste være aabent, og dertil giver man endog ved dem, som man i Oktober Begyndelse har taget den underste Kube fra, førend man tilkommende Aar vilde have dem til at sværme; thi ved dette ledige Rum maae saaledes gives dem for nedet, forskaffes naturlig frisk Luft i Kuben, som kan hjelpe Bierne i deres Dvalestand, og bevare dem for stark Sved og Aande imellem indfaldende varme Vejrlige, som ellers vilde

vilde bringe dem selv til at tære for meget, og giøre deres Værk vaadt og klimlet.

Han man sine Stader i Hytter med Rullegardiner for, da kan man, Dagen efter at man har giort dette, lade Rullegardinerne gaae ned, og saaledes fuldkommen giøre mørkt hos dem, og dette er dobbelt saa sikkert og godt, som enten at flytte dem paa Lofter, i Stuer, eller grave dem i Jorden, hvilket alt har sine store Vanskeligheder, og er ikke at raade til.

Man søger nu kun alt, hvad mueligt er, at holde stille og roeligt hos dem, at ingen Slags Allarm eller Tummel skal vække dem; thi jo stillere de nu kan sidde, jo mindre tære de, og jo mindre Farligheder ere de undergivne; dog maae man imellemstunder see til dem, om ingen Muus eller nogen Slags Fugle, som Spætter eller Musvitter besøge dem, i hvilket Fald man i al Stilhed, efter det, som er sagt forhen, og ved gode Musefælder maae søge at skille sig af med disse ubudne Giester.

December.

Man søger kun i denne Maaned, ligesom sagt er i den forrige, at holde stille og roeligt hos sine Bier, samt roddeligt for de Fiender, som ville giæste dem, og om stærk

Snee,

Digitized by Google

Snee skulde falde, da at skyde den bort, saa at den ikke skal ligge op for Flyvehullerne og betage Staderne Luften.

Hvor man ikke har sine Bier i Hytter, maae man sørge for, at de skedse have et godt Skiæg eller Hætte af Langhalm over Kuberne, og en Pind med et bredt Hoved sat oven i samme Hætte, som kan hindre, at intet vaadt skal løbe der igiennem. Men naar Foraaret kommer, og Bierne begynde at flyve ud, maae man engang imellem i godt Solskin tage disse Hætter af, at den Fugtighed, som Kuberne neden under maatte have ved sig, kan tørres bort, og hvad Utøi af Møl, Orm og sligt, som har sögt Skiul under samme Hætte, kan pikkes af og ødelægges, og denne Renselse maae skee idelig hele For-, Efteraar og Sommer, den Tid allene undtagen, da Bierne ere i Dvale, og behøve Stilhed og Roelighed.

Hvo der saaledes vil behandle sine Bier, og passe dem hele Aaret igiennem, den skal vist befinde lykke og Velsignelse ved dem, saa vel i Norge, hvis Vinterkulde, efter den **her foreskrevne Behandling, ikke kan skade dem, som i Dannemark.**

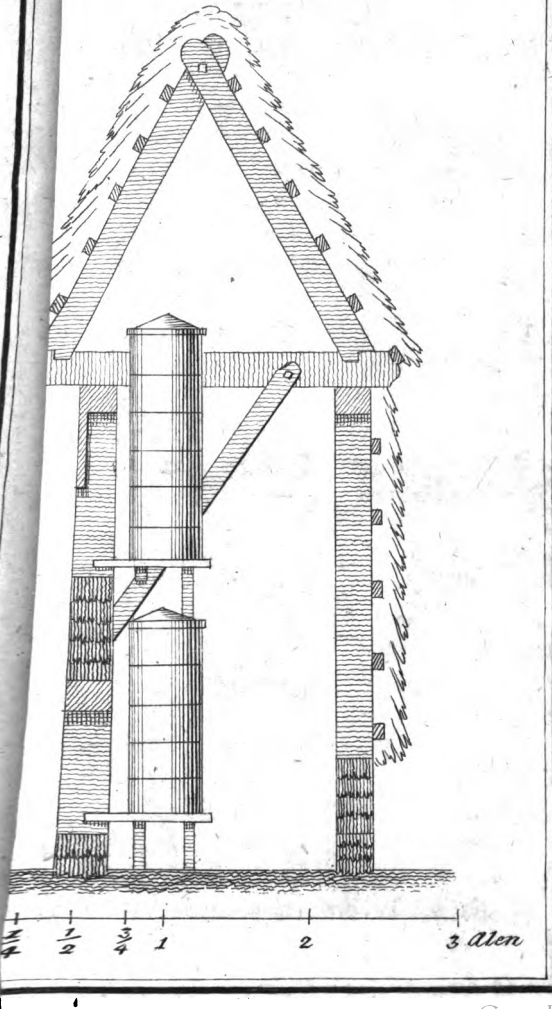

Digitized by Google

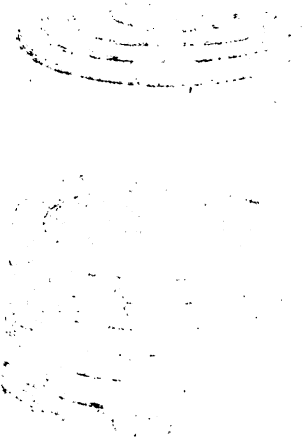

Digitized by Google

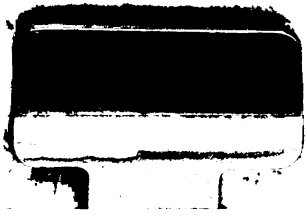
Digitized by Google